სას. სახ. რეპაუ.
ბიბლიოთეკა

პროლეტარელო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОММУНИСТ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 92 (19234) შაბათი, 20 აპრილი, 1985 წელი. ფასი 3 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ГЗИЧЗМОБЗ „ФИТОЕЛИ ШАБАТОБА"

ᲬᲐᲚᲒᲐᲖᲐᲠᲓᲐ კომუნისტი გივი შამთავა ცხაკაიას აგროსამრეწველო გაერთიანების მანქანა-სატრაქტორო პარკის რემონტისა და ექსპლოატაციის საწარმოს კომპლექსურ ბრიგადას ხელმძღვანელობს. ბრიგადამ წლეულს საგულდაგულოდ დაამუშავა გამოყოფილი მიწები, ყველაზე რაციონალური საკვები კულტურები დათესა მთელ საგაზაფხულო მინდორზე, წარმატებით მოეპყრა „წითელი შაბათობის" ორგანიზებულად ჩატარებისათვის.

ᲡᲣᲠᲐᲗᲘᲗ: მინდვრებს საგულდაგულოდ ამუშავებენ ბრიგადის მექანიზატორები, რომელსაც გივი შამთავა ხელმძღვანელობს.

ს. ედიშერაშვილის ფოტო (საქინფორმის ფოტოქრონიკა).

სსრ კავშირის ცენტრალური სტატისტიკური სამმართველოს ცნობა

ᲬᲣᲗᲬᲚᲔᲓᲘᲡ ᲨᲠᲝᲛᲘᲗᲘ ᲠᲘᲗᲛᲘ

სსრ კავშირის მრეწველობის მიერ 1985 წლის პირველი კვარტალის სახელმწიფო გეგმის შესრულების შედეგები

გაერთიანებებისა და სამრეწველო საწარმოების მშრომელთა კოლექტივებმა პირველ კვარტალში შეასრულეს პროდუქციის რეალიზაციის გეგმა.

პროდუქციის წარმოების მატებამ გასული წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით შეადგინა 2,0 პროცენტი, ხოლო საშუალო სადღეღამისო წარმოების მიხედვით — 4,2 პროცენტი (მიმდინარე წლის პირველ კვარტალში იყო ორი სამუშაო და ერთი კალენდარული დღით ნაკლები, ვიდრე გასული წლის ამავე პერიოდში). **შრომის ნაყოფიერება გაიზარდა** 1,5 პროცენტით; ამ გზით მიღებულია წარმოების მატების 80 პროცენტი. გადიდდა მოგება.

პროდუქციის რეალიზაციის გეგმის შესრულებას, მწარმოებლობისა და შრომის ნაყოფიერების ზრდის ტემპს **სამინისტროების** მიხედვით ახასიათებს შემდეგი მონაცემები:

საერთო-საკავშირო და საკავშირო-რესპუბლიკური სამინისტროები და უწყებები	პროდუქციის რეალიზაციის გეგმის შესრულების პროცენტი	1985 წლის I კვარტალი პროცენტებით 1984 წლის I კვარტალთან შედარებით	
		წარმოების მოცულობა	შრომის ნაყოფიერება
ენერგეტიკის და ელექტრიფიკაციისა	100,7	104	102
ნავთობის მრეწველობისა	97	97	94
ნავთობგადამამუშავებელი და ნავთობქიმიური მრეწველობისა	100,6	99,4	99,5
გაზის მრეწველობისა	100,6	108	106
ქვანახშირის მრეწველობისა	99	99	98
შავი მეტალურგიისა	96	96	96
ფერადი მეტალურგიისა	100,9	103	102
ქიმიური მრეწველობისა	99,6	99	98
ტყის, ცელულოზა-ქაღალდის და ხის დამამუშავებელი მრეწველობისა	94	100,2	98
მძიმე და სატრანსპორტო მანქანათმშენებლობისა	103	106	106
ელექტროენერგეტიკული მანქანათმშენებლობისა	101	102	103
ქიმიური და ნავთობის მანქანათმშენებლობისა	102	103	106
საავტომობილო მრეწველობისა	103	103	106
სატრაქტორო და სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობისა	101	102	102
მეცხოველეობის და საკვებწარმოების მანქანათმშენებლობისა	101	104	105
სამშენებლო, საგზაო და კომუნალური მანქანათმშენებლობისა	102	109	108
მსუბუქი და კვების მრეწველობის მანქანათმშენებლობისა და საყოფაცხოვრებო ხელსაწყოებისა	102	103	105
ხე-ტყის, ცელულოზა-ქაღალდის და ხის დამამუშავებელი მრეწველობისა	101	105	106
საშენ მასალათა მრეწველობისა	100,1	99	99,3
მსუბუქი მრეწველობისა	100,2	97	97
კვების მრეწველობისა	101	99,4	100,4
ხილეულეულის მეურნეობისა	102	99,3	99,8
ზღვის და რძის მრეწველობისა	104	97	96
თევზის მეურნეობისა	103	103	102
დამზადებისა	100,8	103	103
სამედიცინო მრეწველობისა	102	103	101
მიკრობიოლოგიური მრეწველობის	101	107	106
მთავარი სამმართველო	102	103	101

შემდეგში განვთარდა პოვა ყველა **მოკავშირე რესპუბლიკის** მრეწველობამ. პროდუქციის რეალიზაციის გეგმის შესრულებას და ზრდის ტემპის მაჩვენებლებს (საკავშირო დაქვემდებარების მრეწველობის ჩათვლით) ახასიათებს შემდეგი მონაცემები:

მოკავშირე რესპუბლიკები	პროდუქციის რეალიზაციის გეგმის შესრულების პროცენტი	1985 წლის I კვარტალი პროცენტებით 1984 წლის I კვარტალთან შედარებით	
		წარმოების მოცულობა	შრომის ნაყოფიერება
რსფსრ	100,8	101,2	101,1
უკრაინის სსრ	100	100,5	100,1
ბელორუსიის სსრ	102	104,9	103,7
უზბეკეთის სსრ	101	103,4	100,6
ყაზახეთის სსრ	101	103,2	102,4
საქართველოს სსრ	102	105,6	103,1
აზერბაიჯანის სსრ	102	105,7	104,3
ლატვიის სსრ	100,9	102,5	102,0
მოლდავეთის სსრ	102	102,6	101,1
ლატვიის სსრ	102	101,3	101,4
ყირგიზეთის სსრ	103	104,7	104,3
ტაჯიკეთის სსრ	102	103,8	101,6
სომხეთის სსრ	103	106,6	103,9
თურქმენეთის სსრ	103	101,9	100,3
ესტონეთის სსრ	101	100,9	101,5

მიმდინარე წლის 1 იანვრიდან ხუთი სამრეწველო სამინისტროს დამატებით ეკონომიკური ექსპერიმენტის პირობებზე გადაყვანილია 20 საერთო-საკავშირო, საკავშირო-რესპუბლიკური და რესპუბლიკური სამრეწველო სამინისტროს გაერთიანებანი და საწარმოები.

ექსპერიმენტში მონაწილეობს 2,3 ათასი გაერთიანება და საწარმო, რომლთა წილი მრეწველობის პროდუქციეს მოცულობაში დაახლოებით 12 პროცენტს შეადგენს.

გასული წლის პირველ კვარტალთან შედარებით ექსპერიმენტის პირობებში მომუშავე გაერთიანებათა და საწარმოთა საქმიანობის მაჩვენებლები რამდენადმე გაუმჯობესდა. მეტ წილ სამინისტროებში ამაღლდა სახელშეკრულებო ვალდებულებათა შესრულების დონე. სრული მოცულობით შეასრულეს მიწოდების ვალდებულებანი შემდეგი სამინისტროების გაერთიანებებმა და საწარმოებმა: ბელორუსიის სსრ და ლიტვის სსრ მსუბუქი მრეწველობისა, უკრაინის, სსრ ბელორუსიის სსრ, აზერბაიჯანის სსრ, მოლდავეთის სსრ, ლატვიის სსრ და ესტონეთის სსრ კვების მრეწველობისა, ბელორუსიის სსრ ხორცისა და რძის მრეწველობის და უკრაინის სსრ ადგილობრივი მრეწველობისა.

უმნიშვნელოვანეს სახეობათა პროდუქციის წარმოებამ მთლიანად კვეყანაში შეადგინა:

უმნიშვნელოვანეს სახეობათა პროდუქციის წარმოება		წარმებულია 1985 წლის I კვარტალში	1985 წლის I კვარტალი 1984 წლის I კვარტალთან შედარებით
ელექტროენერგია, მილიარდი კილოვატსაათი	421	103	
ნავთობმდ (გაზკონდენსატის ჩათვლით), მილიონი ტონა	147	96	
გაზი, მილიარდი კუბური მეტრი	160	109	
ქვანახშირი, მილიონი ტონა	185	99,5	
ფოლადი, მილიონი ტონა	36,4	93	
შავი ლითონების ნაგლინი (მზა), მილიონი ტონა	25,8	95	
ფოლადის მილები, მილიონი ტონა	4,6	98	
მინერალური სასუქი (100 პროცენტ მასაზრდოებელ ნივთიერებებზე გადაანგარიშებით), მილიონი ტონა	7,7	99,2	
მცენარეთა დაცვის ქიმიური საშუალებანი (პირობითი ერთეული), ათასი ტონა	155	101	
კაუსტიკური სოდა, ათასი ტონა	760	99	
გოგირდმჟავა, მილიონი ტონა	6,4	99,8	
სინთეზური ფისები და პლასტიკური მასები, მილიონი ტონა	1,2	96	
ქიმიური ბოჭკო და ძაფი, ათასი ტონა	337	93	
ავტომასტები, მილიონი ცალი	16,3	99,4	
ცვლადი დენის ელექტრომრავები, მილიონი კილოვატი	13,2	96	
ლითონსაჭრელი ჩარხები, მილიონი მანეთი	621	105	
მათ შორის, რიცხვული პროგრამული მართვისა	217	127	
სამშენებლო-საწნეხი მანქანები, მილიონი მანეთი	167	99	
პროგრამული მართვის ავტომატური მანიპულატორები (სამრეწველო რობოტები), ათასი ცალი	3,0	94	
ხელსაწყოები, ავტომატიზაციის საშუალებანი და მათი სათადარიგო ნაწილები, მილიარდი მანეთი	1,2	105	
გამოთვლითი ტექნიკის საშუალებანი და მათი სათადარიგო ნაწილები, მილიარდი მანეთი	09,	111	
ნავთობაპარატურა, მილიონი მანეთი	57,8	103	
ქიმიური მოწყობილობა და მისი სათადარიგო ნაწილები, მილიონი მანეთი	235	108	
მსუბუქი და კვების მრეწველობის ტექნოლოგიური მოწყობილობა და მისი სათადარიგო ნაწილები, მილიონი მანეთი	436	104	
ტრაქტორები, მილიონი ეხნის ძალა	13,2	104	
სასოფლო-სამეურნეო მანქანები, მილიონი მანეთი	901	100,6	
მეცხოველეობისა და საკვებწარმოების მანქანა-მოწყობილობა, მილიონი მანეთი	680	108	
კომბაინები, ათასი ცალი:			
მარცვალასაღები	28,8	94	
სიმინდასაღები	0,6	111	
ექსკავატორები, ათასი ცალი	10,9	103	
სამასალე მერქანი (ულუმეურნეობებეს მიერ დამზადებული ხე-ტყის გარდა), მილიონი ფესტმეტრი	99	95	
ქაღალდი, მილიონი ტონა	1,4	97	
ცემენტი, მილიონი ტონა	29,9	94	
ყველა სახეობის ქსოვილები, მილიარდი კვადრატული მეტრი	3,0	100,6	
შეკერილი ნაწარმი, მილიარდი მანეთი	6,5	102	
ტრიკოტაჟის საცვალი და ზედა ტრიკოტაჟი, მილიონი ცალი	432	100,6	
ფეხსაცმელი, მილიონი წყვილი	202	102	
ხორცი (სახელმწიფო რესურსების ნედლეულიდან), მილიონი ტონა	2,6	106	
ძეხვეული, ათასი ტონა	836	103	
სასურსათო თევზის პროდუქცია, მათ შორის თევზის კონსერვი, მილიარდი მანეთი	1,6	105	
ერბო-კარაქი (სახელმწიფო რესურსების ნედლეულიდან), ათასი ტონა	221	95	
მოუხდელი რძის პროდუქცია რძეზე გაანგარიშებით (სახელმწიფო რესურსების ნედლეულიდან), მილიონი ტონა	7,0	102	
მარგარინის პროდუქცია (სახელმწიფო რესურსების ნედლეულიდან) ათასი ტონა	387	95	
საკონდიტრო ნაწარმი, მილიონი ტონა	1,1	100,4	
კონსერვი, მილიარდ პირობითი ქილა	2,9	99	
საათები, მილიონი ცალი	16,3	96	
ფაიფურ-ქაშანური და მაიოლიკის პუშეული, მილიონი მანეთი	232	102	
რადიომიმღები მოწყობილობა, მილიონი ცალი	2,1	91	
ტელევიზორები, მილიონი ცალი	2,2	100,5	
მათ შორის ფერადი გამოსახულებისა	0,9	106	
მაცივრები და საყინაები მილიონი ცალი	1,4	99,7	
მათ შორის 200 კუბური დეციმეტრი და მეტი ტევადობის კამერიანი მაცივრები	0,8	103	
სარეცხი მანქანები, მილიონი ცალი	1,2	106	
მსუბუქი ავტომობილები, ათასი ცალი	331	99	
მოტოციკლები და მოტოროლერები, ათასი ცალი	294	100,1	
ავეჯი, მილიარდი მანეთი	1,9	103	

გაიზარდა მეტ წილ უმნიშვნელოვანეს სახეობათა სამრეწველო პროდუქციის წარმოება. მთელ რიგ სახეობათა ნაწარმის გამოშვება რამდენადმე ნაკლები იყო გასული წლის პირველ კვარტალთან შედარებით.

შესრულებულია გაზის მოპოვების, დიზელის სათობობისა და საწვავი მაზუთის, მთელი რიგი ფერადი ლითონებისა, ლითონსაჭრელი ჩარხების, სამრეწველო რობოტების, ხელსაწყოების, ავტომატიზაციის საშუალებებისა და გამოთვლითი ტექნიკის, სამრეწველო-საწნეხი მანქანებისა, ტრაქტორებისა და ცალკეულ სახეობათა სასოფლო-სამეურნეო მანქანების, ექსკავატორების, ბამბისა და აბრეშუმის ქსოვილების, შეკერილი ნაწარმის, ხორცის, მოუხდელი რძის პროდუქციის, ერბო-კარაქის, სასურსათო თევზის პროდუქციის, კონსერვის, ავეჯის წარმოების გეგმა.

წარმოებაში ინერგებოდა დიდმწარმოებელური ტექნიკა და პროგრესული ტექნოლოგია. პირველ კვარტალში საწარმოებში დაიდგა 1,5 ათასზე მეტი ავტომატური, როტორული და მექანიზებული ნაკეთური ხაზი, კომპლექსურ მექანიზაციასა და ავტომატიზაციაზეა გადაყვანილი დაახლოებით 1000 უბანი, საამქრო, წარმოება, შეიქმნა 17 ტექნოლოგიური პროცესების მართვის ავტომატიზებული სისტემა. ათვისებულია და დაწყებულია სერიული გამოშვება ახალ სახეობათა პროდუქციისა შავ მეტალურგიაში, მანქანათმშენებლობის დარგებში, სახალხო მოხმარების საქონლის წარმოებაში.

ამასთანავე მოლიანად არ შესრულებულა პროდუქციის წარმოებისა და მომხმარებლებისათვის მიწოდების დავალებანი. სახელშეკრულებო ვალდებულებათა შესრულებაში მნიშვნელოვანი ჩამორჩენა დაუშვეს შემდეგი სამინისტროების გაერთიანებებმა და საწარმოებმა: ქვანახშირის მრეწველობის, შავი მეტალურგიის, ქიმიური მრეწველობის, მინერალური სასუქის წარმოებისა, ხე-ტყის, ცელულოზა-ქაღალდის და ხის დამამუშავებელი მრეწველობისა.

არ შესრულებულა ნავთობის მოპოვებისა და პირველადი გადამუშავების, ქვანახშირის მოპოვების, შავი ლითონების, მზა ნაგლინის, მინერალური სასუქის, სინთეზური ფისებისა და პლასტიკური მასების, ცვლადი დენის ელექტრომრავების, ქიმიური მოწყობილობის, სამშენებლო-საწნეხი მანქანების, სამასალე მერქნის, ქაღალდის, ცემენტის, სელისა და ზალის ქსოვილების და სანაღმო მოხმარების ზოგიერთი სხვა საქონლის წარმოების გეგმა.

ცალკეულმა საწარმოო გაერთიანებებმა და საწარმოებმა ვერ შეასრულეს შრომის ნაყოფიერების, თვითღირებულებისა და დაგროვების გეგმები, ახალი ტექნიკისა და პროგრესული ტექნოლოგიის ათვისების დაგალებანი, ურიგდებოდნენ მოსახლეობაში გაუსვლიანი პროდუქციის გამოშვებას.

მრეწველობის მუშაკები რაზმავენ შემოქმედებითს ძალისხმევასა და ამუშავებენ რეზერვებს, ამაღლებენ ორგანიზებულობასა და დისციპლინას, რათა დაძლიონ მუშაობის ცალკეულ უბნებზე დაშვებული ჩამორჩენა და მიაღწიონ გეგმითა და სოციალისტური ვალდებულებებით დასახულ მიჯნებს.

სსრ კავშირის ცენტრალური სტატისტიკური სამმართველო

ᲒᲐᲜᲕᲐᲛᲢᲙᲘᲪᲝᲗ ᲬᲔᲡᲠᲘᲒᲘ ᲓᲐ ᲓᲘᲡᲪᲘᲞᲚᲘᲜᲐ

სახალხო-სამეურნეო გეგმების უთუო შესრულება განუყრელად არის დაკავშირებული პარტიული, სახელმწიფო, შრომის დისციპლინის ყოველმხრივ განმტკიცებასთან, საიმედო საზოგადოებრივი წესრიგის უზრუნველყოფასთან. ეს პარტიული, საბჭოთა, სამეურნეო, ადმინისტრაციული ორგანოების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა, ყველა მშრომელის პარტიული და მოქალაქეობრივი ვალია, — აზზგასმით აღინიშნა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტში გამართულ რესპუბლიკურ თათბირზე, რომელიც მიეძღვნა 1985 წლის პირველ კვარტალში დამაბაიეთების წინააღმდეგ ბრძოლის შეჯამებას.

თათბირის მუშაობაში მონაწილეობდნენ საქართველოს კომპარტიის საოლქო, საქალაქო და რაიონული კომიტეტების პირველი მდივნები, სახალხო დეპუტატთა საქალაქო და რაიონული საბჭოების მთელი რიგი აღმასკომების თავმჯდომარეები, ზოგიერთი რესპუბლიკური სამინისტროს და უწყების, რესპუბლიკის, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ოლქის, ქალაქების და რაიონების სამართალდაცვითი ორგანოების ხელმძღვანელები, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა წარმომადგენლები.

პრეზიდიუმში იუვნენ ამხანაგები ე. ა. შევარდნაძე, გ. ნ. ენუქიძე, ნ. ნაკოლაკი, ო. ე. ჩერქეზია, ნ. ა. ჭითანავა, ბ. ვ. ადლეიბა, ვ. რ. პაპუნიძე, ფ. ხ. სანაკოევი, ე. ა. შარტავა, სსრ კავშირის სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტის მეორეკავკასიის წითელდროშოვანი სასაზღვრო ოლქის ჯარების უფროსი გ. ა. ზეკრსკი.

თათბირი გახსნა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მეორე მდივანმა ბ. ვ. ნიკოლაევმა.

მოხსენება გააკეთა საქართველოს სსრ პროკურორმა ა. მ. ბარბაშაძემ.

თათბირის შედეგები შეაჯამა აკად. ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრობის კანდიდატმა, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა ე. ა. შევარდნაძემ.

მთლიანად რესპუბლიკაში, აღინიშნა თათბირზე, დადებითი ძვრებია მიღწეული დამაბაიეთების წინააღმდეგ ბრძოლაში, საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვასა და სამართალდარღვევების თავიდან აცილებაში. შემცირდა დანაშაულობათა საერთო რიცხვი, განზრახ მკვლელობის, სხეულის მძიმე დაზიანების, ქურდობის, ძარცვის, ყაჩაღობის, ავტომოტორანსპორტის გატაცების რაოდენობა. ვითარების გაჯანსაღება შეინიშნება თბილისში, აფხაზეთის ასს რესპუბლიკაში, აჭარის ასს რესპუბლიკაში, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქში, იმ უბნებზე, რომლებსაც ემსახურებიან შინაგან საქმეთა და პროკურატურის სატრანსპორტო ორგანები, მთელ რიგ ქალაქებსა და რაიონებში. ამას ხელი შეუწყო რესპუბლიკაში მართლწესრიგის განმტკიცებისათვის პარტიული, საბჭოთა, სამართალდაცვითი ორგანოებისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების საქმიანობის კოორდინაციის მწყობრი სისტემის შექმნამ.

მაგრამ სამართალდარღვევების წინააღმდეგ ბრძოლაში ჯერ კიდევ ბევრია ნაკლი, გადასაწყვეტი საკითხი. თათბირმა ეუხლი ამ ფაქტებს, რომ საკითხი შეიხსნა. ამიტომ სახელმწიფო თუ საზოგადოებრივი ქონების ხელში ჩაგდების მიზნით ქურდობის, ძარცვისა და ყაჩაღური თავდასხმების რიცხვმა. ამ თვალსაზრისით არასასიკეთო ვითარება შეიქმნა ქალაქ თბილისის კიროვის რაიონში, ქალაქებში ცხინვალში, მარნეულში, გორის, ხაშურის, ზესტაფონის, მაიაკოვსკისა და რესპუბლიკის მთელ რიგ სხვა რაიონებში. შეშაფოთებულია მოზარდთა შორის სამართალდარღვევების თავიდან აცილებისათვის მუშაობის მდგომარეობა.

თათბირის მონაწილეებმა განსაკუთრებული ყურადღება მიაპყრეს იმას, რომ საკითხი შეისწავლონ ახალგაზრდობის ერთ ნაწილში ანარქიზმ მუშტრულ მისწრაფებათა მოზეზები. ყოველმხრივ გასაძლიერებელია ბრძოლა მუქთახორობის, ყოფილი კონფლიქტების, ლოთობისა და ალკოჰოლიზმის წინააღმდეგ. გამოსაფხიზლებელში მოქალაქის მიყვანა ყოველი ფაქტი უნდა განხილულ შრომითს კოლეტივებში, პარტიულ და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში.

თათბირზე ხაზგასმით აღინიშნა, რომ ყოველგვარი სამართალდარღვევის წინააღმდეგ ბრძოლაში

(დასასრული 3-ე გვ.)

მ. ს. გორბაჩოვი ესაუბრა

„დოიჩე ბანკის" (გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა) გამგეობის თავმჯდომარეს

18 აპრილს სკკ ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა მ. ს. გორბაჩოვმა კრემლში მიიღო გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის საქმიანი წრეების თვალსაჩინო წარმომადგენელი, „დოიჩე ბანკის" გამგეობის თავმჯდომარე ვ. ს. ალბინოვი, „დოიჩე ბანკის" დირექტორი ა. ლებანი და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის საქმეთა დროებითი რწმუნებული სსრ კავშირში ა. ირნეი. (საკრედსი).

ᲚᲔᲜᲘᲜᲘᲡ ᲐᲜᲓᲔᲠᲫᲘᲡ ᲔᲠᲗᲘᲗᲒᲣᲚᲘ ᲕᲐᲠᲗ!

Ვ. Ი. ᲚᲔᲜᲘᲜᲘᲡ ᲓᲐᲑᲐᲓᲔᲑᲘᲡ 115 ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲐᲓᲛᲘ ᲛᲘᲫᲦᲕᲜᲘᲚᲘ ᲡᲐᲖᲔᲘᲛᲝ ᲡᲮᲓᲝᲛᲐ �თᲑᲘᲚᲘᲡᲨᲘ

ᲣᲙᲕᲐᲕᲘ ლენინური იდეების სიღრმიდან სულ უფრო სრულად ვლინდება საბჭოთა საქართველოს გულდაჯერებული აღმშენებლობითი წინსვლით. რესპუბლიკის კომუნისტები, მშრომელები, ისევე როგორც ყველა საბჭოთა ადამიანი, მისდევენ ბელადის ანდერძს და წარმატებით წყვეტენ ეკონომიკური და სოციალური განვითარების საკრისებო ამოცანებს, ისწრაფვიან ლენინურად შეიფასონ მიღწეული, მთელ მეცადინეობას ახმარენ აწმყოსა და მომავლის საკვანძო პრობლემების გადაჭრას.

ამ აზრით იყო გამსჭვალული საქართველოს პარტიული, საბჭოთა, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და თბილისის გარნიზონის ჯარის ნაწილების წარმომადგენლთა საზეიმო სხდომა, რომელიც 19 აპრილ გაიმართა ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიურ თეატრში და მიეძღვნა ვ. ი. ლენინის დაბადების 115 წლისთავს.

პრეზიდიუმში იყვნენ ამხანაგები ე. ა. შევარდნაძე, გ. დ. გიგინია, ბ. ვ. ადლეიბა, ბ. ბ. ბაბეიშვილი, ო. ე. ჩერქეზია, ნ. ა. ჭითანავა, ს. ე. ბაბეიშვილი, თ. ი. მოსაშვილი, ე. კ. შარტავა, პარტიის ვეტერანები, წარმოების მოწინავენი, მეცნიერებისა და კულტურის მოღვაწენი, მხედართმთავრები, ხელმძღვანელი პარტიული, საბჭოთა, პროფკავშირული, კომკავშირული მუშაკები.

საზეიმო სხდომა გახსნა საქართველოს კომპარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტის პირველმა მდივანმა გ. დ. გაბუნიამ.

შესრულდა საბჭოთა კავშირის და საქართველოს სსრ სახელმწიფო ჰიმნები.

ერთსულოვნად, მქუხარე ტაშის გრიალში დამსწრეთ საპატიო პრეზიდიუმში აირჩიეს სკკკ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიურო სკკკ ცენტრალური კომიტეტის ბიურო, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიურო, ამიერკავკასიის ფედერაციული რესპუბლიკის საქმეთა დროებითი რწმუნებული სსრ კავშირში, ირანი. (საკრედსი).

ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲒᲐᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲬᲧᲐᲠᲝ

სოციალისტური სამშობლოს დაცვის ლენინური იდეები, საბჭოთა პატრიოტიზმი და პროლეტარული სოციალისტური ინტერნაციონალიზმი, საბჭოთა ხალხის სახელოვანი სამრძოლო და შრომითი ტრადიციები თანამედროვეთ ვითარებაშიც ჩვენი სამშობლოს ძალისა და ძლიერების წყარო, ხალხთა მშვიდობისა და უშიშროებისათვის წარმატებული ბრძოლის უმნიშვნელოვანესი პირობაა. ეს ხაზგასმით აღინიშნა ლენინურ კითხვებზე, რომელიც 19 აპრილს გაიმართა მოსკოვში, სკკპ ცენტრალურ კომიტეტთან არსებულ მარქსიზმ-ლენინიზმის ინსტიტუტში, და მიეძღვნა ბელადის დაბადების 115 წლისთავს.

მარქსიზმ-ლენინიზმის ინსტიტუტის დირექტორის პირველმა მოადგილემ პ. ა. როდიონოვმა, რომელმაც ლენინური კითხვები განსაზღვრა, და სხვა ორატორებმა აღნიშნეს, რომ მოძღვრების სოციალისტური სამშობლოს დაცვის შესახებ მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მარქსისტულ-ლენინურ თეორიაში. ვ. ი. ლენინის სახელთან განუხრელად არის დაკავშირებული პროლეტარული რევოლუციის სამხედრო პროგრამა, საბჭოთა შეიარაღებული ძალების შექმნა, მათი - გმირული ისტორია. სოციალიზმის მონაპოვართა დაცვის შესახებ ლენინურმა იდეებმა განმსაზღვრელი როლი შეასრულეს დიდ სამამულო ომში საბჭოთა ხალხის გამარჯვებაში. მთი თავიანთი ცხოველმყოფელი ძალა არ დაუკარგავთ ახლაც. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია, რომელიც ხელმძღვანელობს ამ იდეებით და შემოქმედებითად ავითარებს მათ, უპირველეს ყურადღებას უთმობს საბჭოთა სახელმწიფოს ეკონომიკური და თავდაცვითი ძლიერების განმტკიცებას, ბრძოლას მშვიდობისა და სოციალური პროგრესისათვის.

კითხვებში მონაწილეობდნენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პასუხისმგებელი მუშაკები, მეცნიერები, დედაქალაქის საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები. (საკრედსი).

ᲛᲔᲢᲘ ᲧᲣᲠᲐᲓᲦᲔᲑᲐ ᲢᲣᲜᲒᲘᲡ ᲓᲐᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲐᲡ

რესპუბლიკაში უაღრესად არადამაკმაყოფილებელია ძვირფასი ტექნიკური კულტურის—ტუნგის დამზადების საქმე. საქართველოს აგრარულ-სამრეწველო გაერთიანება „საქართველოტუნგის" ცნობით, 15 აპრილისათვის სულ დამზადებული იყო 5.230 ტონა, ნაცვლად საგეგმო დაკალებით გათვალისწინებული 16.300 ტონისა, ანუ გეგმის 32 პროცენტი.

წულუკიძის რაიონს გეგმა შესრულებული აქვს 90 პროცენტით, ხობს — 87, ჩოხატაურს — 59, გეგეჭკორს — 48, ცხაკაიას— 40 პროცენტით.

ტუნგის ნაყოფის ჩაბარებაში განსაკუთრებით ჩამორჩენილნი ფოლნეკიძის, ზუგდიდის, ჩხოროწყუს, მანდარის, ლანჩხუთის რაიონები, ოფსიზეთის ასს და აჭარის ასს რესპუბლიკების მეურნეობები. ამ რეგიონებში ტუნგის ნაყოფის გეგმის შეუსრულებლობის ძირითადი მიზეზი ის არის, რომ აქ ჯერჯერობ ყურადღებას არ აქცევენ პლანტაციების მოვლა-პატრონობას, მათი დიდი ნაწილი გაშეხილებულია და მოუვლელია. ჩამორჩენის მიზეზი ისიც, რომ ტუნგის მწარმოებელ მეურნეობებში უხეშად ირღვევა ნაყოფის შეგროვების დადგენილი ვადები, ნაცვლად იმისა, რომ ნაყოფის შეგროვება და გასუფთავება ნოემბერ-დეკემბერში დამთავრებულიყო, ეს სამუშაოები მაისის ბოლომდე გრძელდება, რითაც უარესდება ხარისხი, იზრდება დანაკარგები.

წელს რესპუბლიკაში უნდა ვაწარმოოოთ 7.500 ათასი მანეთის მეტად ძვირფასი ტუნგის ზეთი. ამავამად, როცა ყველფერი კეთდება არსებული რესურსების მაქსიმალური გამოყენებისათვის, სრულიად შეუწყარებელია, რომ ტუნგის ნაყოფის დამზადების გეგმა არ შესრულდეს. მით უმეტეს, რომ შარშანდელი ნაყოფი ჯერ კიდევ საკმაოდ არის.

საჭიროა ტუნგის მწარმოებელმა მეურნეობებმა არსებითად გაუმჯობესონ ამ ძვირფასი კულტურის ნაყოფის შეგროვებისა და დამზადების ორგანიზაცია, ყველფერი ღონისძიებისაკენ, რომ ტუნგის დამზადების სახელმწიფო გეგმა აუცილებლად შესრულდეს.

გაანვამტკიცოთ წესრიგი და დისციპლინა

(დასასრული)

სისტემურობამ, გეგმაზომიერებამ, შეტევითობამ და უკომპრომისობამ უნდა გამოიცხოს უმარჯვესი ნეგატიური ტენდენციების კვანძის შესაძლებლობა. სამეწარმეო, ასევე სისტემურობა, ვითარების ასეთი ფლობა აკლიათ პარტიის ბევრ საქალაქო, რაიონულ კომიტეტს, პროკურატურასა და შინაგან საქმეთა ორგანოების ხელმძღვანელებს. სერიოზული ნაკლოვანებებია საზოგადოებრივი წესრიგის განმტკიცებისა და საშინაოდ ორგეოვანი პროფილაქტიკისათვის მუშობაში ქალაქების ფარგლებში, ჟიბოურთა, მარნეულის, ბორჯომის რაიონებში, ქალაქ თბილისის გლდანის რაიონში.

ყველასათვის ცნობილია, რომ დანაშაულებრივი მოქმედება იწყება წვრილმანი დარღვევებით. ამიტომ მოალი მომთხოვნელობა, დისციპლინა, წესრიგი და ორგანიზებულობა უნდა უზრუნველყოთ ყველა — დიდსა თუ მცირე — უბანზე. თავბირზე მოიყვანეს შრომის დისციპლინის უხეში დარღვევის, დამრღვევებისადმი ლიბერალური დამოკიდებულებისა და ზოგჯერ კი მათი ამკარა მფარველობის ფაქტები.

განსაკუთრებული ყურადება მიაპყრეს რესპუბლიკის საავტომობილო გზებზე წესრიგის დამყარების საკითხებს. მრავალ საგზაო შემთხვევას ხელს უწყობს არა მარტო სახელმწიფო ავტოინსპექციის მუშაკების უმწიკნო და უფიქმედობა, არამედ თავზეხელაღებული მძღოლების დაუსჯელობაც. საგზაო-სატრანსპორტო შემთხვევების გამო აღძრული სისხლის სამართლის საქმეთა გაჭიანურება, დაუსაბუთებელი, უკანონო შეწყვეტა ან შეჩერება მოქალაქეთა სამართლიან საჩივრებს იწვევს. პარტიის რაიონულმა, საქალაქო კომიტეტებმა, სახალხო დეპუტატთა საბჭოების აღმასკომებმა შეუნელებელი კონტროლი უნდა დაუწესონ მძღოლების ცოდნის ხელახლა შემოწმებას, რომელიც რესპუბლიკაში ხორციელდება, რათა გამორიცხონ ნაკლოვანებანი და დარღვევანი ამ მნიშვნელოვან საქმეში.

სახელმწიფო ავტოინსპექციისა მოწოდებულია უფრო აქტიურად ავლენდეს რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ სოფლის მეურნეობის პროდუქტების უკანონო გატანისათვის სახელმწიფო ავტოტრანსპორტის გამოყენების ფაქტებს. ბოლო დროს განსაკუთრებით გაბშირდა ასეთი შემთხვევები ავტოტრანსპორტის სამინისტროს, სახსოფლწარმოების, ხილ-ბოსტეულის მეურნეობის სამინისტროს, ეგპრობის სამინისტროს, „მთავარმონტაჟსპეცშენის“ და სხვა უწყებათა სისტემებში.

ჯერ კიდევ არ მოლებია ბოლო დატაცებებს, სხვადასხვა თანამშრომლები და სამეურნეო მოროტმქმედებას ნათობპროდუქტების სახელმწიფო კომიტეტის, ვაჭრობის მრეწველობის, ადგილობრივი მრეწველობის სამინისტროების და უწყებების სისტემებში. სათანადო წესრიგი არ არის დამყარებული საავადმყოფოებში, მთავარ საფთიაქო სამმართველოსა და სხვა სამედიცინო დაწესებულებებში. თბილისის შინაგან საქმეთა და პროკურატურის ორგანოებმა, ნაცვლად იმისა, რომ გადაჭრით აღეკვეთათ დატაცებები და სხვა ბოროტმქმედება მთავარი საფთიაქო სამმართველოს ობიექტებში, პასიური პოზიცია დაიკავეს, არ უზრუნველყეს დეფიციტური წამლების, სხვა მატერიალურ ფასეულობათა დატაცების, დახალისისა და ქურდობის ფაქტების გამო აღძრული სისხლის სამართლის საქმეთა ხარისხიანი და დროული გამოძიება.

თათბირზე პრინციპულად შეაფასეს სამართალდაცვითი საქმიანობისადმი პარტიული ხელმძღვანელობის მდგომარეობა მთელ რიგ რეგიონებში, დაწვრილებით გაანალიზეს პროკურატურის, შინაგან საქმეთა ორგანოების, სისხლის სამართლის სამმეგრძოს, სოციალისტური საკუთრების დატაცებისა და სპეკულაციის წინააღმდეგ ბრძოლის, გამოძიების, სახელმწიფო ავტოინსპექციისა და ამპარტის საქმიანობა. პარტიული კომიტეტების ხელმძღვანელობით სწორედ მათს შეთანხმებულ, ყველაფერიურ მუშაობაზე დიდად არის დამოკიდებული სახალხო დოკლათის საიმედო დაცვა, სათანადო შეტევითობა და აქტიურობა სოციალისტური მართლწესრიგისათვის ბრძოლაში.

თათბირის მონაწილეებმა ხაზი გაუსვეს ადგილობრივი აღმასრულებელი ორგანოების, იოლსამართალდარღვევების მიზეზთმოქმედების, ერთმანეთისადმი ანგარიშგებისა და ალაგებაში. ამასთან დაკავშირებით აღინიშნა, თუ რა პასუხისმგებლობა ეკისრებათ ქალაქებისა და რაიონების პარტიული კომიტეტების ხელმძღვანელებს ნეგატიური მოვლენების წინააღმდეგ ბრძოლაში სამართალდაცვითი ორგანოებ ი ს პასიური პოზიციისათვის.

ყურადღება დაეთმო დამნაშავეობის, კერძოსეკუთრული ფსიქოლოგიის გამოვლინებათა წინააღმდეგ ბრძოლის ეფექტიანი, ფიზიკური და ეფექტიანი, იდეოლოგიური უზრუნველყოფის საკითხებს.

თათბირის მონაწილეებმა შეიმუშავეს შესაბამისი რეკომენდაციები.

(საქინფორმი).

21 აპრილი საბჭოთა მეცნიერების დღეა

„საქართველოს კულტურულ მეცნიერთა შექმნის ღირსი ისტორიული ფასეული აქვს და მჭიდროდ უკავშირდება ქართველი ხალხის საამეურნეო მოღვაწეობას, — წერდა სახელგანთქმული მეცნიერი, აკადემიკოსი ნ. ეკვილოვი. — ამ უნიკალურმა მხარემ შეინარჩუნა და დღემდე შემოგვინახა აბორიგენულ მკვიდრთა კულტურების ისეთი ნიშეები, რამაც იგი პირველად სახეთა წარმომქმედ მნიშვნელოვან ადგილად აქცია“.

ჩვენი საუკუნის 40-იანი წლებიდან საქართველოს კულტურული ფლორის შესწავლას სათავეში ჩაუდგა გამოჩენილი ქართველი მეცნიერი, აკადემიკოსი ვ. მენაგიშვილი. მრავალიანცხოვან მოწაფეებთან ერთად, მან საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ნ. კეცხოველის სახელობის ბოტანიკის ინსტიტუტში კულტურულ მეცნარეთა უნიკალური კოლექციები შექმნა. მარცვლოვანთა და სამარცვლე პარკოსანთა უძველეს დროიდან დამკვიდრებული კულტურების ეს ძვირფასი მასალა ამავე ინსტიტუტის მეცნარეთა მიკროეოლუციის ლაბორატორიის კოლექციებშია ცოცხლად დაცული და მომზინარეობს მათი სისტემატური განახლება, ფორმათა მრავალგვარობისა და სელექციური ღირებულების გამოკვლევა.

როგორც ცნობილია, მოლო ორი-სამი ათეული წლის მანძილზე საქართველოში სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციამ, მიწების უმეტესი ნაწილის სამეურეობად გადაქცევამ და ინტენსიურმა სელექციურმა მუშაობამ საგრძნობლად შეამცირა კულტურულ მეცნარეთა ხანგრძლივი ისტორიის მქონე, ადგილობრივი ჯიშები. ამიტომ მიწათმოქმედის მრავალი ძეგლი დაკარგულია, უმეტეს მათგანს კი დღეს მხოლოდ ისტორიული მნიშვნელობაღა შემორჩა. ეს ამბავი მხოლოდ საქართველოს როდი სჭირს. იგივე პრობლემა მწვავედ დგას მთელი მსოფლიოს წინაშეც. ახალი სელექციური ჯიშების მოძრაკელების გამო ევროპაში თითქმის მთლიანად მოისპო საუკუნეოვანი ხალხური სელექციის ნარეკლენი ულიანი რესურსები.

აქედან ნათელია მეცნარეული ფონდის მოპოვების, შეკრებისა და დაცვის უდიდესი მნიშვნელობა. ევროპის სოციალისტურ ქვეყნებში გენეტიკური ბანკების (ფესლსაცავების) შექმნა, რომელიც მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ გაბნორიკეთდა, აკადემიკოს ნ. ეკვილოვის სახელთან არის დაკავშირებული. ამჟამად ეს ბანკები გენეტიკური რესურსების საერთაშორისო მართვის პროგრამის ნაწილს წარმოადგენენ.

ასეთი თესლსაცავი დღეს გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის გენეტიკისა და კულტურულ მეცნარეთა ცენტრალურ ინსტიტუტშიც არსებობს. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ინსტიტუტი მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ ჩამოყალიბდა, დღეს ის მსოფლიოს უმდიდრესი გენოფონდის მფლობელია. მათს თესლსაცავში 50.000-ზე მეტ კულტურულ მეცნარეთა სახეობაა, რომელთა რეპროდუქციისათვის ყოველწლიურად 12.000 სახეობა ითესება და მრავლდება. თესლსაცავში დაცულ მასალას 30-50 წლამდე და მეტხანსაც უნარჩუნებენ აღმოცენების უნარს. ამ თესლსაცავში დაცულია აგრეთვე საქართველოში ამჟამად მიმდინარე გენმანიის დემოკრატიულ რესუბლიკასთან ერთობლივი ექსპედიციების დროს მოპოვებული საინტერესო მასალა. ჩვენ სისტემატურად ვახდენთ ამ ორგანიზაციასთან გენოფონდის გაცვლას, ამავე დროს ვსარგებლობთ აქ დაცული მსოფლიო კოლექციის მასალებითაც. სხვათა შორის, სხვა ქვეყანაში მოხვედრილ ქართულ ჯიშს ან ფორმას უნარჩუნდება პირველადი სახელწოდება, მისი შექმნის მიხედვითი თარიღი, პირველმწერის ან ორგანიზორის პრიორიტეტის დაცვით.

ჩვენს ინსტიტუტში მიმდინარე სამეშაოთა მრავალმხრივი და უფრო ღრმა შესწავლის მიზნით საქართველოსა და გერმანიის დემოკრატიული რესუბლიკის მეცნიერებთა აკადემიებს შორის დაიდო საერთაშორისო თანამშრომლობის 1981-1990 წლების ხელშეკრულება, რომელიც ორივე მხარის ინტერესებს მოიცავს. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ბოტანიკის ინსტიტუტთან ერთად მეშაობაში ჩაება გერმანიის დემოკრატიული რესუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის გენეტიკისა და კულტურულ მეცნარეთა ცენტრალური ინსტიტუტი, საქართველოს მხრიდან ხელმძღვანელობა ჩვენ დაგვეკალა, ხოლო გერმანიის დემოკრატიული რესუბლიკის მხრიდან — კულტურულ მეცნარეთა ეკოლუციის და ტაქსონომიის განყოფილების გამგეს, პროფესორ ჰ. ჰანელტს.

1981-84 წლებში დასავლეთ საქართველოში ყოველწლიურად წარმოებული ეთნობოტანიკი ექსპედიციური კვლევის შედეგად აღრიცხული და შეგროვილია კულტურულ მეცნარეთა 2.000-ზე ნმეობა. ამ მასალის შესწავლა მიმდინარეობს, ერთი მხრივ, გენოფონდის სახით არსებული კოლექციების პოტენციურად ძვირფასი მასალით მუდმივი გაფართოების, გამრავლებისა და დაცვის, ხოლო, მეორე მხრივ, ამ სასურსათო კულტურებში ადამიანისათვის სასარგებლო მემკვიდრეულ ნიშნთა მქონე წარმომადგენლების შერჩევისა და მათი პრაქტიკაში გამოყენების სწორი დაგეგმვისათვის.

ეროობლეგმა ექსპედიციამ გამოარკვია, რომ კულტურულ მეცნარეთა ძველი, ადგილობრივი ჯიშების თესვა-მოყვანა დასავლეთ საქართველოს რაიონებში საგრძნობლად არის შემცირებული. თითქმის ოცი წელია, რაც სრულიად შეწყდა საქართველოს ენდემური ხორბლეულია და ხორბლის სხვა საინტერესო ადგილობრივი ჯიშების, ასევე სხვა მარცვლოვანების თესვა.

თითქმის აღარ ითესება საინტერესო სამრეცვლო-პარკოსან მეცნარეთა უძველესი წარმომადგენლები — ოსპი, ცირცელი, უგრეჭილი, ბუხდოდ, ძაძა, ბარდა, ხოლო ფეტვანარეგან — ფეტვი, ქვრიმა, ღომი. ამ მივიწყებულ კულტურათა „ოდესღაც“ არსებობის ხორბალი, სიმინდი, ლობიო, და სხვა ძველი ჯიში, გამორჩეული მაღალხარისხოვანი ცილებით, სახამებლით, ცხიმებით და ეფემიზენით, რაც ფეოდალურ, ბეგოსა და თავადების, ოფიცრების, ბურჟუებისა, ოფიციალური ეკლესიის, ბერ-მონაზონთა ... და ... გვეხვეა.

ამ მოულოდნელი ხარვეზის შესახებ შეეძლოთ ამ ძვირფასი და მდიდარი მასალის მეშვეობით, რომელიც დაცულია საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ბოტანიკის ინსტიტუტის თანამშრომლის, ბიოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის თ. გირგვლიანის პირად კოლექციებში, რომლის შეგრავება მან ჯერ კიდევ 1972 წლიდან დაიწყო ჩვენი ფლორის დიდი მოამბიის ნიკო კეცხოველის რჩევით. ამ კეთილშობილურ საქმეს ამჟამეს ნიკო ... ...

უცხოეთში

ფაქტები მოვლენები

19 აპრილი — საკდესი იუწყება

საუბარი საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოში

19 აპრილს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ე. ლ. ქართველიშვილმა მიიღო ორრიგის შრომის პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრი, კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის ადმინისტრაციული საბჭოს პრემიერის მოადგილე, კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრი ჰან �იონ ნამი, რომელიც ჩვენს რესპუბლიკაში იმყოფება.

ე. ლ. ქართველიშვილი გულთბილად მიეგება სტუმარს და ესაუბრა მას საქართველოს ისტორია, რესპუბლიკის ცხოვრება, მისი წარმატებანი ეკონომიკური და სოციალურ შენებლობაში. მან აღნიშნა, რომ საქართველოს შრომელთა მიღწეულნი შესაძლებელი გახდა სსრ კავშირის ყველა ხალხის ძმური დახმარების, მათი ურყევი კავშირის მეოხებით.

საქართველოს შრომელების, მეღელი ქართველი ხალხის სახელით ე. ლ. ქართველიშვილმა ორრიგის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის მოძმე ხალხს ახალი ცხოვრების შენებლობაში.

თავლნათლივ დავრწმუნდით, თუ რა ფაფიდეს წარმატებებს მიაღწია საბჭოთა საქართველომ, ხაზგასმით აღნიშნა ამხანაგმა ჰან ჰონ ნამმა. ისინი, თქვა მან, შესაძლებელი გახდა ლენინური ერთიანი პოლიტიკის განხორციელების შედეგად. სტუმარმა ბედნიერებით აღნიშნა, რომ ორი ქვეყნის ურთიერთობა ფართოდება და ღრმავდება მათი ხალხების საკეთილდღეოდ. ამ ერთიანობალურ მიზნის სამსაფეხურს გაუწევს ახლანდელი ვიზიტიც.

ჰან ჰონ ნამმა მაღალი შეფასება მისცა საბჭოთა კავშირის შვიდობისმოყვარულ პოლიტიკას, საბჭოთა სახელმწიფოს ახალ ინიციატივებს, რომელთა მიზანია განიარაღება, ატომური ომის საფრთხის ლიკვიდაცია, ქვეყნად შვიდობის შენარჩუნება.

საუბარში მონაწილეობდნენ კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე კან სეკ ჩუ, კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის ელჩი სსრ კავშირში კეონ ბი გენი, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ო. ე. ნერეტელი, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე მ. ს. კაპიცა, სსრ კავშირის ელჩი კორეის სახალხო-დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ნ. მ. შუბნიკოვი, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის უცხოეთთან ურთიერთობის განყოფილების გამგე პ. პ. ჩხეიძე, საქართველოს სსრ საგარეო საქმეთა მინისტრი ბ. ფ. ჯავახიშვილი, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს საქმეთა მმართველი ზ. ბ. ახალლიანი, სხვა ოფიციალური პირნი.

• • •

19 აპრილს კორეის შრომის პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პოლიტიბიროს წევრი, კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის ადმინისტრაციული საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე, კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის ელჩი სსრ კავშირში ჰან ბონ ბენი, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ო. ე. ნერეტელი, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე მ. ს. კაპიცა, სსრ კავშირის ელჩი კორეის სახალხო-დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ნ. მ. შუბნიკოვი, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის უცხოეთთან ურთიერთობის განყოფილების გამგე პ. პ. ჩხეიძე, საქართველოს სსრ საგარეო საქმეთა მინისტრი ბ. ფ. ჯავახიშვილი, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს საქმეთა მმართველი ზ. ბ. ახალლიანი, სხვა ოფიციალური პირნი. (საქინფორმი).

ვიფრინავს „კოსმოს-1645“ და „კოსმოს-1646“

1985 წლის 16 აპრილს საბჭოთა კავშირში გაუშვეს დედამიწის ხელოვნური თანამგზავრი „კოსმოს“-1645“.

თანამგზავრზე დადგმული კოსმოსური სამეცნიერო აპარატურა კოსმოსურ მასალათმცოდნეობაში კვლევას საწარმოებლად. აპარატურა ნორმალურად მუშაობს.

საყოორდინაციო-გამოთვლი ცენტრი ამუშავებს მიღებულ ინფორმაციას.

1985 წლის 19 აპრილს საბჭოთა კავშირში გაუშვეს დედამიწის ბორიგი ხელოვნური თანამგზავრი „კოსმოს-1646“.

თანამგზავრზე დადგმული სამეცნიერო აპარატურა განაგრძარებს კოსმოსური სივრცის კვლევას. აპარატურა ნორმალურად მუშაობს.

საყოორდინაციო-გამოთვლითი ცენტრი ამუშავებს მიღებულ ინფორმაციას. (საკდესი).

საუბარი საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოში

19 აპრილს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ე. ლ. ქართველიშვილმა მიიღო ორრიგის შრომის პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრი, კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის ადმინისტრაციული საბჭოს პრემიერის მოადგილე, კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრი ჰან ჰონ ნამი, რომელიც ჩვენს რესპუბლიკაში იმყოფება.

ე. ლ. ქართველიშვილი გულთბილად მიეგება სტუმარს და ესაუბრა მას საქართველოს ისტორია, რესპუბლიკის ცხოვრება, მისი წარმატებანი ეკონომიკურ და სოციალურ შენებლობაში. მან აღნიშნა, რომ საქართველოს შრომელთა მიღწეულნი შესაძლებელი გახდა სსრ კავშირის ყველა ხალხის ძმური დახმარების, მათი ურყევი კავშირის მეოხებით.

საქართველოს შრომელების, მეღელი ქართველი ხალხის სახელით ე. ლ. ქართველიშვილმა ორრიგის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის მოძმე ხალხს ახალი ცხოვრების შენებლობაში.

თავლნათლივ დავრწმუნდით, თუ რა ფაფიდეს წარმატებებს მიაღწია საბჭოთა საქართველომ, ხაზგასმით აღნიშნა ამხანაგმა ჰან ჰონ ნამმა. ისინი, თქვა მან, შესაძლებელი გახდა ლენინური ერთიანი პოლიტიკის განხორციელების შედეგად. სტუმარმა ბედნიერებით აღნიშნა, რომ ორი ქვეყნის ურთიერთობა ფართოდება და ღრმავდება მათი ხალხების საკეთილდღეოდ. ამ ერთიანობალურ მიზნის სამსაფეხურს გაუწევს ახლანდელი ვიზიტიც.

ჰან ჰონ ნამმა მაღალი შეფასება მისცა საბჭოთა კავშირის შვიდობისმოყვარულ პოლიტიკას, საბჭოთა სახელმწიფოს ახალ ინიციატივებს, რომელთა მიზანია განიარაღება, ატომური ომის საფრთხის ლიკვიდაცია, ქვეყნად შვიდობის შენარჩუნება.

საუბარში მონაწილეობდნენ კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე კან სეკ ჩუ, კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის ელჩი სსრ კავშირში კეონ ბი გენი, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ო. ე. ნერეტელი, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე მ. ს. კაპიცა, სსრ კავშირის ელჩი კორეის სახალხო-დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ნ. მ. შუბნიკოვი, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის უცხოეთთან ურთიერთობის განყოფილების გამგე პ. პ. ჩხეიძე, საქართველოს სსრ საგარეო საქმეთა მინისტრი ბ. ფ. ჯავახიშვილი, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს საქმეთა მმართველი ზ. ბ. ახალლიანი, სხვა ოფიციალური პირნი.

• • •

იმავე დღეს საქართველოს სსრ მთავრობამ კიმ ჰონ ნამს გაუმართა სადილი, რომელზეც საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ დ. ლ. ქართველიშვილმა და კიმ ჰონ ნამმა წარმოთქვეს სადღეგრძელებები.

სადილზე იყვნენ ამხანაგები ე. ე. ჩერქეზი, ვ. ს. კაპიცა, ნ. მ. შუბნიკოვი, სხვა ოფიციალური პირნი. (საქინფორმი).

ეკონომიკური იმპერიალიზმის პოლიტიკის წინააღმდეგ

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სპეციალური კომიტეტის სესია

ნიუ-იორკი. სახელმწიფოთა ეკონომიკური უფლება-მოვალეობების ქარტიის დიდი მნიშვნელობა, სამართლიანი და თანასწორუფლებიანი საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობის დამყარების, ყველა ქვეყნის ურთიერთსასარგებლო თანამშრომლობის ყოველმხრივი განვითარების აუცილებლობა დაადასტურა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის იმ სპეციალური კომიტეტის აქ დამთავრებულმა სესიამ, რომელსაც ევალება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ამ საპროგრამო დოკუმენტის განხორციელებას მიმოხილვა.

სესიამ თვალნათლივ ცხადყო, რომ ერთმანეთისაგან დიამეტრულად განსხვავებული პოზიციები და ინტერესები აქვთ დასავლეთის წამყვან ქვეყნებს ამერიკის შეერთებული შტატების მეთაურობით, რომლებიც ეკონომიკური იმპერიალიზმის პოლიტიკას ახორციელებენ, და ამ პოლიტიკის მსხვერპლად ქცეულ განვითარებად სახელმწიფოებს. მან გამოხატა მზარდი შეშფოთება იმის გამო, რომ განვითარებადი კაპიტალისტური ქვეყნების უმრავლესობა უფლებამოსილი ქარტიის პრინციპებსა და დებულებებს, აბრკოლებს მათს რეალიზაციას.

დასავლეთის ქვეყნებმა ჩაშალეს სესიის საბოლოო დოკუმენტის შესახებ კონსენსუსის მიღწევა, რომლის პროექტიც წარმოაყენა „77-თა ჯგუფმა“, მასში ნათქვამია, რომ არსებული საერთაშორისო ეკონომიკური სისტემა არ შეესაბამება მსოფლიო ეკონომიკის სტაბილურობისა და ყოარი ზრდის მიღწევის ქარტიით გათვალისწინებულ მიზანს. დოკუმენტში გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ეკონომიკური ურთიერთობის დამყარების, ყველა ქვეყნის ურთიერთსასარგებლო თანამშრომლობის ყოველმხრივი განვითარების საკუთარ პოლიტიკურ და ეკონომიკურ სისტემას, აგრეთვე დგამობილია პოლიტიკური, ეკონომიკური და მორალური მხარდაჭერა, რომელსაც მთელი რიგი სახელმწიფოები უწევენ რასისტულ სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკასა და ისრაელს. ამ დოკუმენტის წინააღმდეგ დასავლეთის სახელმწიფოთა გამოსვლებმა დამაჯერებლად ცხადყო, რომ მათი მიზნია განაგრძონ დიქტატისა და ძალისმიერი ზეგავლენის პოლიტიკა საერთაშორისო ეკონომიკურ საქმეებში.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში სოციალისტური ქვეყნების ჯგუფის სახელით განცხადება გააკეთა მისმა თავმჯდომარემ, ბელორუსიის სსრ რესპუბლიკის მუდმივმა წარმომადგენელმა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში ა. ნ. შელოვიმა, რომელმაც აღნიშნა, რომ სოციალისტური ქვეყნები საჯაროდ დასასტურებენ სახელმწიფოთა ეკონომიკური უფლება-მოვალეობების ქარტიას როგორც ფუძემდებელ დოკუმენტს საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობის გარდაქმნისა და ახალი საერთაშორისო ეკონომიკური წესის დამყარების საქმეში. განცხადებაში დაგმობილია მისი ისეთი საკვანძო დებულებების უხეში დარღვევები, როგორიც არის სანინამო საქმეებში ჩაურევლობა, ხალხების მშვიდობიანი თანაარსებობა, თანასწორობა და თვითგამორკვევა ,საყოველთაო და სრული განიარაღებისადმი ხელშეწყობა, სახელმწიფოთა უფლება ახორციელებდნენ თავიანთი ბუნებრივი რესურსების გამოყენების და ეკონომიკური საქმიანობის სრულ სუვერენიტეტს. სოციალისტურმა სახელმწიფოებმა ყველა ქვეყანას მოუწოდეს გამოიინონონ პოლიტიკური ნება, რათა დაძლიონ დაბრკოლებანი ქარტიისა და ახალი საერთაშორისო ეკონომიკური წესის კონკრეტულ საკითხებზე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სხვა გადაწყვეტილებათა რეალიზაციის გზაზე.

ამერიკელ პოლიტიკოსთა ინიციატივა

პორტუგალია მოითხოვენ ხელშეკრულების გაუქმებას

ლისაბონი. აზორის კუნძულების პროფკავშირებმა მოთხოვეს პორტუგალიის პარლამენტს უარი თქვას ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო-საჰაერო ბაზა ლაჯეშში პორტუგალიელი მუშების ექსპლოატაციის ახალი შრომითი ხელშეკრულების პროექტის დამტკიცებაზე. როგორც ამ განეცხადეს ჟურნალისტებს არქიპელაგის მუშათა ლიდეგაციის წევრებმა, ახალი გარიგება ამერიკის შეერთებული შტატების მხედრიონთან ფაქტობრივად ზღუდავს პორტუგალიის სუვერენიტეტს ეროვნული ტერიტორიისადმი, რომელიც ამერიკელ ბაზას უკავია. ეს დოკუმენტი, აღნიშნეს მათ, ეწინააღმდეგება პორტუგალიის კონსტიტუციას, რადგან იგი ქვეყნის მცხოვრებთა ძირითადი უფლებების უხეში შებღალვის შესაძლებლობას ითვალისწინებს.

ავღანეთი

განაჩენი ბანდის მეთაურს

ქაბული. ავღანეთის დემოკრატიული რესპუბლიკის სპეციალური რევოლუციური სასამართლოს გამსჯელმა ხესიამ ღია სხდომაზე, რომელიც ნანგარჰარის პროვინციაში გაიმართა, სიკვდილი მიუსაჯა კონტრრევოლუციური ორგანიზაციის — ავღანეთის ისლამური პარტიის დაშმანთა ბანდის მეთაურს ისმაფდინს. ბაჰთარის სააგენტოს ცნობით, იგი დამნაშავედ ცნეს პროვინციის შვიდობიან მცხოვრებთა წინააღმდეგ მრავალრიცხოვანი ტერორისტული აქტების ჩადენაში, ძარცვაში და ავღანელი ხალხის წინააღმდეგ სხვა დანაშაულობებში.

ირაკლი თოიძე

ირაკლი თოიძის ფურცლები ცენტრში მუდამ იდგა საბჭოთა ადამიანი, რომლის მხატვრული სახის შექმნას მან მიუძღვნა ფერწერული ტილოები, ჩანახატები.

დიდი მხატვრის წვლილი ქართული ეროვნის ლეგენდის განვითარებაში. მისი ერთ-ერთი თვალსაჩინო ნაწარმოებია შ. რუსთაველის „ვეფხისტყაოს ნ ი“ 1937 წლის საიუბილეო გამოცემისთვის შესრულებული ნახატების სერია.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია ი. თოიძის ღვაწლი საბჭოთა პლაკატის განვითარებაში. თ ვ ი ს პლაკატებში მხატვარი გამოსახავს საშუალებებს პარტიულ, პოლიტიკურ შინაარსს უმორჩილებდა.

დიდი სამამულო ომის პირველსავე დღეებში მოსკოვში გამოვიდა და შემდგომ ჩვენს ქვეყანაში უდიდესი პოპულარობა მოიპოვა ი. თოიძის უალრესად მეტყველად და ლაკონიურად გადაწყვეტილმა პლაკატმა „დედასამშობლო გიგიხმობს!“. მხატვრის მიერ შექმნილმა პათეტიკური ძალით აღსავსე საბჭოთა ქალის — დედის სახემ ფაშიონ განზოგადოების სიმბოლური მნიშვნელობა მიიღო და ახლობელი, დაუვიწყარი გახდა საბჭოთა ადამიანისათვის.

მხატვრის ღვაწლი ღირსეულად დაფასა პარტიამ და საბჭოთა სახელმწიფომ. მას ოთხგზის მიენიჭა სსრ კავშირის სახელმწიფო პრემია, დაჯილდოებული იყო ორდენებითა და მედლებით. ი. თოიძე არჩეული იყო თბილისის საკაბინო მოკალაკედ.

თვალსაჩინო ხელოვნის ირაკლი თოიძის სახელი მუდამ დარჩება საბჭოთა ხალხის ხსოვნაში.

ე. ა. შევარდნაძე, ბ. ა. ანდრონიკაშვილი, ვ. ვ. არხიპოვი, ბ. დ. ბაბუნია, ა. ბ. ბილაშვილი, ბ. ნ. ენუქიძე, ა. ნ. ინაური, ბ. ვ. ნიკოლაკი, ჯ. ი. პატიაშვილი, ტ. ვ. როსტიაშვილი, დ. ლ. ქართველიშვილი, ო. ე. ჩერქეზია, ზ. ა. ჩხეიძე, ნ. ა. ფითანაშვ, ს. ე. ხაბეიშვილი, ბ. ვ. ალლეიბა, თ. ი. მოსაშვილი ვ. რ. კაკაშნიძე, ფ. ს. სანაკოევი, ძ. ა. შარიბაშა, ნ. შ. ჯაბ-ბერიძე, თ. ბ. ბაფლრაშვილი, ვ. ბ. ლოგოვინაშვილი, ე. დ. ამაფუაკელი, ვ. ი. ბერძენიშვილი, უ. ვ. ჯაფარიძე, ზ. ა. ფარიშელი, ზ. ა. ნიფარაძე, ხ. ი. კაკაბაძე, ა. ვ. ფერაბიშვილი.

ბოლონეთის დელეგაცია საქართველოში

19 აპრილს თბილისში ჩამოვიდა პოლონეთ-საბჭოთა კავშირის მეგობრობის საზოგადოების მთავარი გამგის დელეგაცია პოლონეთის. ფერიანებული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივნის ჰენრიკ ბეჟნარსკის მეთაურობით.

თბილისის აეროპორტში სტუმრებს გულთბილად დახვდნენ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანი ბ. ნ. ენუქიძე, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი თ. ვ. ლაშარაშვილი, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის უცხოეთთან ურთიერთობის განყოფილების გამგე პ. პ. ჩხეიძე, საქართველოს სსრ საგარეო საქმეთა მინისტრ ბ. ფ. ჯავახიშვილი, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს საქმეთა მმართველი ზ. ბ. ახალლიანი, სხვა ოფიციალური პირნი.

ამავე დღეს თბილისის გრიბოედოვის სახელობის სახელმწიფო რუსულ დრამატულ თეატრში გაიმართა თბილისის საზოგადოებრიობის საზეიმო კრება, რომელიც მიეძღვნა სსრ კავშირისა და პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების 40 წლისთავს.

კრება გახსნა თბილისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღასლიანის თავმჯდომარემ ზ. შ. ბესხიშვილმა.

შესაბამისად პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის, სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ სახელმწიფო ჰიმნები.

საბჭოთა კავშირ-პოლონეთის მეგობრობის საზოგადოების საქართველოს განყოფილების გამგეობის თავმჯდომარის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივნის თ. ვ. ლაშარაშვილის მოხსენებაში აღინიშნა, რომ 40 წლის წინათ დადებული ხელშეკრულება საფუძველად დაედო ამჟამად არსებულ ძმურ მეგობრობას, მეჯდრო თანამშრომლობას და ურთიერთდახმარებას სსრ კავშირისა და პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის ცხოვრების ყველა დარგში. ჩვენი ხალხების ურღვევი ძმობა შედეგობეულია ჰიტლერული ფაშიზმის —იმ საერთო მტრის წინააღმდეგ ბრძოლაში ერთად დაღვრილი სისხლით, რომელზე გამარჯვების 40 წლისთავსაც მალე აღნიშნავს მთელი პროგრესული კაცობრობა.

ჩვენი ხალხებმა ერთმანეთს ურთიერთმოკმედების ახალი გამოვლინება გახდა სსრ კავშირისა და პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის ეკონომიკური და მეცნიერულ-ტექნიკური თანამშრომლობის 2000 წლამდე პერიოდის გრძელვადიანი პროგრამა, რომელიც ხელი მოაწერეს გასული წლის მაისში.

უკანასკნელ ათწლეულებში მნიშვნელოვანად გაფართოვდა საბჭოთა საქართველოსა და სახალხო პოლონეთის კონტაქტები. პოლონეთ-საბჭოთა კავშირის მეგობრობის საზოგადოების მთავარი გამგეობის დელეგაციის ხელმძღვანელმა, პოლონეთის გაერთიანებული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა ჰენრიკ ბეჟნარსკიმ საქართველოს მშრომელებს გადამსცა პოლონეთის გაერთიანებული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივნის, პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგ ვოიციხ იარუზელსკის, მთელი პოლონელი ხალხის მეგობრული სალამი, უსურვა მათ ბედნიერება და წარმატება მშვიდობიან, აღმშენებლობითს ცხოვრებაში.

პოლონეთ-საბჭოთა კავშირის მეგობრობის საზოგადოების მთავარი გამგეობის თავმჯდომარის მოადგილემ, გაერთიანებულ ფერიანებულ ფერიანებულ ფერ

ნიჭიერი მხედართმთავარი

დიდი სამამულო ომისა და მისი წინა პერიოდის სახელოვან ქართველ მხედართმთავრებს შორის გენერალ ნიკოლოზ თავართქილაძეს ერთ-ერთი საპატიო ადგილი უჭირავს. ამ მტაცეცე კომუნისტისა და ნიჭიერი მხედართმთავრის მთელი ცხოვრება სამშობლოსათვის, მშრომელი ხალხისათვის ერთგული სამსახურისა და თავდადების მაგალითია.

გამოჩენილმა გენერალმა პირველი საბრძოლო ნათლობა დასავლეთ უკრაინის ტერიტორიის გათავისუფლებასა და თეთრგვardიელებთან ომში მიიღო. ამ პერიოდში იგი დივიზიის შტაბის უფროსის მოადგილე, ხოლო შემდეგ შტაბის უფროსი იყო. დიდი სამამულო ომის დასაწყისშივ მას დასავლეთ უკრაინის საზღვარზე, ლუცკის ოლქში მოუსწრო. აქ მას სამხრეთ დასავლეთის ფრონტის მეექვსე არმიის 124-ე მსრეველელ დივიზიის შტაბის უფროსის თანამდებობა ეკავა.

ნიკოლოზ თავართქილაძის მდიდარი საბრძოლო ბიოგრაფიის მრავალი ფურცელი დამთბობი აქვს მისი ხელმძღვანელობით ჩატარებულ ბრწყინვალე ოპერაციებს, მაგრამ გვსურდება მწარე მარცხთა მაუწყებელი სტრიქონენიც. ისინი განეკუთვნებიან დიდი სამამულო ომის პირველ პერიოდს — 1941 წლის ივნისიდან 1942 წლის ოქტომბრამდე. ამ დროს წითელი არმია ძირითადად მოგვრიებითს, ბრძოლებს აწარმოებდა და, ცხადია, საბრძოლო ინიციატივაც მოწინააღმდეგის ხელი იყო. მაგრამ 1942 წლის ნოემბრიდან მდგომარეობა მკვეთრად შეიცვალა და მთელმა მსოფლიომ ნათლად დაინახა, თუ რა შეეძლო საბჭოთა მხედართმთავრულ ნიჭსა და გენიას. ეს განსაკუთრებით გამოვლინდა სტალინგრადის ბრძოლებში.

ამ გრანდიოზულ ეპოპეაში მონაწილეობა მიიღო 76-ე, ხოლო შემდგომში 51-ე გვარდიელმა მსროლელმა დივიზიამ, რომელსაც ნიკოლოზ თავართქილაძე მეთაურობდა. სწორედ აქ გამოვლინდა ჩვენი სახელოვანი თანამემამულის ორგანიზატორული უნარი საკარისო ნაწილების მოქმედების სწორად წარმართვის უზრუნველსაყოფად და დადასტურდა, რომ იგი ბრწყინვალედ ერკვევა თანამედროვე ბრძოლების სტრატეგიასა და ტაქტიკაში. ამის შესახებ ბევრი კარგი სიტყვაა ნათქვამი მარშალ კონსტანტინე როკოსოვსკის წიგნში: „დიდი გამარჯვება ვოლგაზე“.

ეს მოხდა 1942 წლის დეკემბერში, როგორც ცნობილია, გერმანელთა დიდი დაჯგუფება ამ დროისათვის ჩვენმა ჯარებმა რკინის ალუაში მოაქციეს. მაგრამ ამავე ალუაში მოყვა საბჭოთა მოსახლეობის ის ნაწილიც, რომლის ეკავეკიცი თავის დროზე ვერ მოხერხდა. ჩვენი სარდლობა ამგარიშს უწევდა ასეთ მდგომარეობას და გამანადგურებელ საპარო თუ საარტილერიო დარტყმებს ერიდებოდა. ამავე მიზნით შესთავაზეს გერმანელთა დაჯგუფების მეთაურებს დანებებულიყვნენ, მაგრამ ფაშისტმა გენერალმა პაულიუსმა ეს წინადადება უარყო.

ამ დიდი ალყის მთავარი გასაღები იყო ხუთი ყორღანი, რომლებიც გერმანელებს ეკავთ და რომლებზეც მათი მთავარსარდლობა დიდ იმედებს ამყარებდა.

ფრონტის სარდლობამ დასვა საბრძოლო ამოცანა, რომლის შესაბამისად ხუთივე ყორღანი უნდა განთავისუფლებულიყო გერმანელებისაგან. დაიწყო მზადება დიალების განსახორციელებლად და ამ დროს გენერალ თავართქილაძის მზვერავებმა შეიტყვეს, რომ გერმანელებს ჩაფიქრებული აქვთ ჩვენი ჯარების შეტევის დროს წინ გამორეკონ საბჭოთა მოქალაქეები — ქალები, მოხუცები და ბავშვები. ეს გარემოება მდგომარეობას საგრძნობლად ართულებდა, მაგრამ გენერალმა თავართქილაძემ შეიმუშავა მოხერხებული გეგმა, რომელიც მოიწონა არმიის სარდლობამ და რომელმაც საშუალება მისცა საბჭოთა ჯარებს თავიდან აეცილებინათ უდანაშაულო მოსახლეობის სისხლისღვრა.

დილით ადრე ჩვენებმა განახორციელეს მოჩვენებითი შეტევა შუა ყორღანებზე, ამავე დროს დაიწყეს მტრის ზურგის პოზიციების მასირებული დაბომბვა, რამაც საბოლოოდ დაარწმუნა გერმანელები, რომ შეტევის მთავარი მიმართულება სწორედ შუა ყორღანებია. გერმანელებმა სასწრაფოდ შეაგროვეს საბჭოთა მოქალაქეები და განალაგეს ისინი შუა ყორღანებთან, რათა ჩვენი ნაწილების შეტევის დაწყებისას ისინი გამოეყენებინათ საფარად.

როგორც კი მტერმა დაასრულა ეს გაჯაჭვეფება, გენერალმა ნ. თავართქილაძემ მაშინვე უბრძანა მთელ შენაერთს სასწრაფოდ გადასულიყო შეტევაზე მარცხენა გვანპირა ყორღანის წინააღმდეგ და მისი შემოვლით. ასეთი მოიქცა გენერალი კ. ჯახუაც მარჯვენა ფლანგზე, ხოლო შუა სამი ყორღანის წინააღმდეგ განლაგებული ჩვენი ნაწილები ამ დროს უკვე სრულ სიმშვიდეს იჩენდნენ. გერმანელები გოგგებული დარჩნენ, ხოლო ჩვენი მებრძოლების შეტევა ნამდვილად შეუჩერებელი და გამანადგურებელი აღმოჩნდა. გერმანელებმა გოზზე მოსცა ეერე კი მოასწრეს, თუმცა მიხვდნენ, რომ შუა ყორღანების მიმართულებით შეტევა შეჩერდა. ოთხი საათის შეტევის შემდეგ ნ. თავართქილაძისა და კ. ჯახუას დივიზიები შეერთდნენ მტრის ზურგში და საერთო ძალებით განაგრძეს შეტევა. ამის შემდეგ საბჭოთა ჯარებმა განაახლეს შეტევა შუა ყორღანებზეც, თუმცა ძალზე ფრთხილად.

ხუთივე ყორღანი ალყაში მოექცა. რამდენიმე საათის ბრძოლის შემდეგ გერმანელებმა წინააღმდეგობა შეწყვიტეს და იარაღი დაყარეს.

ხუთიოდე დღის შემდეგ 51-ე გვარდიული დივიზია აღმოჩნდა შეტევის ხაზზე, რომელიც გადიოდა დასაბრუნებულ ბუნკერებზე ბოლშაია როსსოშკა, გინჩარა და ვოროპონოვო. აქ მოხდა ხუთდღიანი შეყოვნება — მტერი გადაფთრებით იცავდა თავს. სწორედ ამ დღეებში 21-ე არმიის სარდალ ნ. თავართქილაძეს დაავალა განეგზავნილიყო ფრონტის სარდლობის ჩანაფიქრის შესაბამისად, 51-ე გვარდიულ დივიზიას უნდა განეხორციელებინა სწრაფი დარტყმა მამაევის ყორღანის მიმართულებით, სადაც მის შესახვედრად წინ მიიწევდა 62-ე არმის მე-13 დივიზია, რომელსაც სახელგანთქმული გენერალი როდიმცევი მეთაურობდა. აღნიშნული ოპერაციით მტრის დაჯგუფება ორად გაიპობოდა, რაც კიდევ უფრო დაიჩქარებდა მის გარადგურებას.

გენერალმა ნ. თავართქილაძემ გამოყო ავანგარდი, რომელსაც ფრთხილად, ცეცხლსასროლი იარაღის გამოუყენებლად უნდა შეეღწია მტრის განლაგების სიღრმეში და გარიერაზე ზურგიდან დაეტაკა მისთვის. ეს დავალება ზუსტად შესრულდა. უფრო მეტიც, ავანგარდს მიაყვა დივიზიის ძირითადი შემადგენლობა და ულუ მალე, ღამის სიბნელეში ფრთხილად მიმავალი დივიზიის მოწინავე მზვერავები წაადწყდნენ ჩასაფრებულ მებრძოლებს.

— სდეგ! ვინა ხართ?

— ჩვენ გენერალ თავართქილაძის გვარდიელები ვართ! თქვენ ვინაო?

— ჩვენ გენერალ როდიმცევის გვარდიელები ვართ, იყო პასუხი. და იქუხა ომახიანმა „ეშმა“. ორი სახელოვანი დივიზიის ოფიცრები და ჯარისკაცები ეხვეოდნენ, კოცნიდნენ ერთმანეთს, მათ სიხარულს სახეკიარი არ ჰქონდა. ის ფაქტი, რომ ჩვენს სახელოვან თანამემამულეს ფრონტის შესაბამისად, 51-ე გვარდიულ დივიზიას უნდა განეხორციელებინა სწრაფი დარტყმა მამაევის ყორღანის მიმართულებით, სადაც მის შესახვედრად წინ მიიწევდა 62-ე არმის მე-13 დივიზია, რომელსაც სახელგანთქმული გენერალი როდიმცევი მეთაურობდა. აღნიშნული ოპერაციით მტრის ორად გაიპობოდა, რაც კიდევ უფრო დაიჩქარებდა მის გარადგურებას.

გენერალმა ნ. თავართქილაძემ ბრძანა: „ეს ბრძანება ერთ-ერთ ბატარეას ეკუთვნა 8 წლის ბიჭუნა. თურმე მას დედ-მამა დაჰკარგოდა და მარტოდმარტო დარჩენილიყო. ეს მოახსენეს დივიზიის მეთაურს, რომელმაც ბავშვი — ვალენტინ მილინი — სასწრაფოდ დივიზიის შტაბში მიაყვანინა და დაუფაფიზლივ აღმოურჩინა სამეფიცინო დახმარება და დაასვრა. ბავშვი დივიზიის შვილად გამოცხადდა, ხოლო მისი აღზრდა-პატრონობა პირადად გენერალმა იკისრა. ვალენტინ-ვალიკო მილინი ამჟამად ქ. ბელგოროდში ცხოვრობს და მადლიერების გრძნობით იხსენებს თავის მხსნელებს და ალმშრდელებს. მას კაშირი არ გაუწყვეტია 51-ე გვარდიული დივიზიის მებრძოლებთან და, რასაკვირველია, უწინარესად გენერალ ნ. თავართქილაძესთან.

ლენინური კომკავშირისა და კომუნისტური პარტიის აღზრდილი გენერალი ნიკოლოზ თავართქილაძე დღესაც ახალგაზრდულ შემართებით ემსახურება ლენინურ პარტიას, საბჭოთა ხალხს, სამშობლოს, დიდი გამოცდილებით ხელმძღვანელობს ომის ვეტერანთა საბჭოთა კომიტეტის თბილისის სექციის საქმიანობას, ახალგაზრდობის სახელოვან-ოიეროტენ და ინტერნაციონალური სულისკვეთებით აღზრდას.

ი. ჯორჯაძე.

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, გენერალ ლეიტენანტი, სამხედრო მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი.

დიდი სამამულო ქრონიკები

აი, რას წერდა გაზეთი „კომუნისტი“ 40 წლის წინათ

1945 წლის 17-20 აპრილი

● **უკრაინის** მე-3 ფრონტის ჯარებმა, რომლებიც შეტევას განაგრძობენ, 15 აპრილს აფხაზური ტერიტორიაზე დაიკავეს ქალაქი სანქტ-პეტერნი — გზების დიდმნიშვნელოვანი კვანძი და გერმანელთა თავდაცვის ძლიერი დასაყრდენი პუნქტი მდინარე ტრაიზენზე.

● **უკრაინის** მე-2 ფრონტის ჯარები, უკრაინის მე-3 ფრონტის ჯარების დახმარებით, გარს შემოერტყნენ და გაანადგურეს გერმანელთა ჯარების ჯგუფი, რომელიც ცდილობდა უკან დაეხია ვენიდან ჩრდილოეთით. ამასთან ჩვენმა ჯარებმა დაიკავეს ქალაქები კორნიბურგი და ფლორიდსდორფი — გერმანელთა თავდაცვის მძლავრი დასაყრდენი პუნქტები დუნაის მარცხენა ნაპირზე.

● **გერმანელ** დამპყრობთა წინააღმდეგ ბრძოლის ფრონტზე გამოჩენილი მამაცობისა და გმირობისათვის საბჭოთა კავშირის გმირის წოდება მიენიჭა გვარდიის უფროს სერჟანტს ამირან ოსიფოს ძე დანელიას.

● **მოსკოვიდან** გამგზავრებისას იუგოსლავიის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ მარშალმა ი. ბროზ-ტიტომ ვაგზალზე მიკროფონთან, სხვათა შორის, განაცხადა: ჩვენი აქ, მოსკოვში ყოფნა მოიტანს უდიდეს შედეგს, რასაც იუგოსლავიის მომავალ განვითარებაში უდიდესი მნიშვნელობა ექნება... მადლობას ვუძღვნი საბჭოთა მთავრობას მარშალ სტალინის მეთაურობით იმ დახმარებისათვის, რომელსაც იგი ჩვენ გვიწევს...

● **ვაშინგტონი,** 17 აპრილი (საკვანძო). პრეზიდენტმა ტრუმენმა პასუხი გასცა პრესის წარმომადგენელთა შეკითხვებს პირველ პრესკონფერენციაზე და განაცხადა: მე ბედნიერი ვიქნები, თუ მალე შევხვდები სტალინს, ჩერჩილს... ტრუმენმა დასძინა, რომ „იგი ბედნიერი იქნება, თუ დე გოლს შეხვდება და თუ დე გოლი იჩრუნებს შეხვედრის მოწყობისათვის...

● **მოსკოვი** სამშობლოს სახელით სალუტს აძლევს უკრაინის მე-2 ფრონტის ჯარებს, რომლებმაც 17 აპრილს დაიკავეს ავსტრიის ნავთობიანი რაიონის ცენტრი—ქალაქი ცისტერსდორფი.

● **დიდი** მასშტაბის საბრძოლო ოპერაციებისადმი ხელმძღვანელობის დარგში უმაღლესი მთავარსარდლობის დავალებათა უნარიანი შესრულებისათვის, რომელთა შედეგად მოპოვებულია თვალსაჩინო წარმატებანი გერმანელ ფაშისტთა ჯარების განადგურების საქმეში, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებით „გამარჯვების“ ორდენით დაჯილდოებულ იქნა საბჭოთა კავშირის მარშალი ალექსანდრე მიხეილის ძე ვასილევსკი.

● **სოფლის** მეურნეობის პროდუქტთა დამზადების გეგმის წარმატებით შესრულებისა და საკავშირო სოციალისტურ შეჯიბრებაში გამარჯვებისათვის გორის რაიონს გადაეცეს თავდაცვის სახელმწიფო კომიტეტის გარდამავალი წითელი დროშა.

● **ნიუ-იორკი,** 18 აპრილი (საკვანძო). როგორც იუნაიტედ პრესის საგაგზავნიოფუნება, ამერიკის მე-9 არმიის ნაწილებმა მაგდებურგში ხელი იგდეს გერმანიის რიახსბანკის ფილიალი, სადაც ინახებოდა 70 მილიონი დოლარის ვერცხლის რიხსმარკა.

● **კოპენგაგენი,** 18 აპრილი (საკვანძო). ჩეხოსლოვაკიის რესპუბლიკის პრეზიდენტმა თავის შეიარაღებულ ძალთა მთავარსარდლად დანიშნა ბრიგადის გენერალი ლუდვიგ სვობოდა.

გამარჯვების სუნთქვა სცენაზე

გამარჯვების 40 წლისთავისადმი მიძღვნილი სპექტაკლების რესპუბლიკური დეკადა

მოსდიანარე წლის თეატრალური ცხოვრება დიდ სამამულო ომში საბჭოთა ხალხის გამარჯვების 40 წლისთავისადმი მზადების ნიშნით არის წარმართული. რესპუბლიკის მუსიკალურმა, დრამატულმა და საბავშვო თეატრებმა თავიანთ რეპერტუარში შეიტანეს ნაწარმოებები, რომლებიც ამ ღირსშესანიშნავ მოვლენას ეხმიურებიან.

ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი სპექტაკლი, რომელიც ამ თარიღს მიეძღვნა, არის გ. ყანწერის „...და არს მუსიკა“, რომელიც ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიურ თეატრში დაიდგა რ. სტურუას. ნაწარმოები გამოირჩევა თანამედროვე მუსიკალური აზროვნების მიღწევებით, თემისადმი ორიგინალური დამოკიდებულებით.

თანამედროვე რეჟისურის თვალსაჩინო წარმომადგენელმა რობერტ სტურუამ, რომლის ყოველი ახალი ნამუშევარი დიდ ინტერესს იწვევს აზროვნების სიღრმით, გამომსახველობით, ხერხთა მრავალფეროვნებით, თეატრალურ-სანახაობითი მომენტის წარმოჩენით, კვლავ მიმართა ომის თემას, ამჯერად უკვე რუსთაველის სახელობის თეატრში, სადაც დადგა ბ. კვესელავას „ახ ერგასის დღის“ მიხედვით თ. გოდერძიშვილის მიერ შექმნილი ამავე სახელწოდების პიესა. სპექტაკლი, რომელიც ყურადღებას იპყრობს მასშტაბურობით, ფილოსოფიური განსჯითა და პუბლიცისტური სიმძაფრით, გამსჭვალულია, თეატრალური აზროვნების თავისუფალი სუნთქვით, სადაც პლასტიკა, მუსიკალური ფონი და ატმოიფერო ოსტატობა ემოჩრილება რეჟისორული კონცეფციის სცენურ განსახიერებას და რელიეფურად წარმოაჩენს ომისა და მშვიდობის ცხოვრებისეულ ანატომიას.

მარჯანიშვილის სახელობის სახელმწიფო აკადემიურმა თეატრმა ერთ-ერთმა პირველთაგანმა მოუძღვნა სამამულო ომის თემას ო. იოსელიანის „**ადამიანი იბადება ერთხელ**“ თ. ჩხეიძისა და გ. თოდუას დადგმით, რომლის პრემიერა შარშან მოისკოვში გაიმართა მცირე თეატრის სცენაზე. სპექტაკლს დღემდე გაუწევლებელი ინტერესით უყურებს მაყურებელი, რაც იმაზე მეტყველებს, რომ ომის პერიპეტიებთან დაკავშირებული ღრმა ადამიანური განცდები და სიცოცხლეზე გადარჩენისათვის ზრუნვა მარადიული თემაა ნებისმიერი საბჭოთა თეატრისთვის.

ა. გრიბოედოვის სახელობის თეატრმა მიმართა ახალგაზრდა დრამატურგს ა. დუდარევის „ბუსბეურეულ პიესას „**რეგითი ჯარისკაცები**“, დადგმა ეკუთვნის თეატრის მთავარ რეჟისორს გ. ყორდანიას. სპექტაკლში იმ უბრალო ადამიანთა ტრაგიკული ცხოვრებაა წარმოდგენილი, რომელნიც თავიანთი თავდადებით გვიჩვენებენ გამარჯვების დღეებს და, საბოლოოდ, სიცოცხლე, შესწირეს თავისუფლებას. ეს არის სპექტაკლ-ბალადა უსაზღვრო გმირეზზე, რომელშიც სუფეგს რომანტიკული განწყობილება, საშობლოს უსაზღვრო სიყვარული და თავგანწირვა.

სასიამოვნოა აღინიშნოს ის ფაქტი, რომ ომის თემას მეტად საყურადღებო ნამუშევრები მოუძღვნეს თეატრის ახალგაზრდა რეჟისორებმა ა. ქანთარიამ და ლ. სვანაძემ. ა. ქანთარიამ თელავის სახელმწიფო დრამატულ თეატრში დრამატურგ თ. აბულაშვილთან ერთად შექმნა ორიგინალური პიესა „**სიცოცხლემისჯილი ტყვე**“. სპექტაკლი გამორიჩევა ახალგაზრდა შემოქმედთა დამოკიდებულებით ომისა და ძალმომრეობის მიმართ, წამალკავი სანთლების შეუფერებელი წარმოსახვით, პიროვნების დაფასებაზეა ჩვენების მთელი სიმკაცრით და ერთგვარი გაფრთხილებით, რომ ასეთი რამ არასოდეს არ უნდა განმეორდეს.

ჭიათურის სახელმწიფო თეატრშე ლ. სვანაძემ დადგა ვ. არონ „**უმაღლესი ზომა**“. ლენინგრადის ბლოკადის ძმიმე დღეები, ადამიანური სისუსტენი და გამძლეობა, სიკეთის გამოსხივებანი, მეგობრული სულისკვეთება უშუალო განწყობილებით არის მოცემული სპექტაკლში.

ამჟამად მოსკოვის ა. პუშკინის სახელობის დრამატული თეატრის სცენაზე წარმატებით მართავს გასტროლებს სოხუმის კონსტანტინე ბ. გამსახურდიას სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრი, რომელსაც რეჟიტურაში აქვს ა. კორნეიჩუკის ცნობილი პიესა „**ფრონტი**“. დადგმა ეკუთვნის თეატრის სახხატვრო ხელმძღვანელს ბ. ქავთარაძეს. სპექტაკლში ექსპერსიულად ვითარდება მოქმედება, ოგრძნობა ომის რიტმი და ცდა იმდროინდელ მოვლენათა თანამედროვეობის თვალთახედვით გაზრახისა.

საიუბილეო აფიშაზე გამოჩნდა მომქმე სოციალისტური რესპუბლიკების დრამატურგთა ნაწარმოებები — ლ. კრუჩკოსკის „**თავისუფლების პირველი დღე**“ და ი. ერკენის „**ტოტების ოჯახი**“. მეტეხის ახალგაზრდულ თეატრ-სტუდიაში ლ. კრუჩკოსკის აღნიშნული პიესა განსახორციელა დამდგმელმა ჯგუფმა პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკიდან (რეჟისორი — ი. ჩერნეეცკი, მხატვარი — ა. ფრანტასი, ქორეოგრაფი — ლ. კაშიცკი). იგივე პიესა დაიდგა თბილისის ლენინგრი კომკავშირის სახელობის მზარდ მაყურებელთა რუსულ თეატრში ნ. ჯანდიერის რეჟისურით.

თბილისის სახელმწიფო დრამატულ თეატრში ცნობილი უნგრელი რეჟისორი ვ. ბაბარეი ინტენსიურად მუშაობს ი. ერკენის „ტოტების ოჯახზე“, რომლის პრემიერას ამ დეკადაზე წარუდგენს მაყურებელს.

პანტომიმის თეატრმა საიუბილეო თარიღს მიუძღვნა გ. გოგუას და ა. შალიკაშვილის „**უკვდავნი**“. დადგმა ა. გამოიჩეკა რეჟისორული ფანტაზიით, ვეფხვნებითა და ამაღლებული განწყობილებით.

მესხეთის დრამატულმა თეატრმა ორი წარმოდგენა განახორციელა საიუბილეოდ: მ. ჯაფარიძის „**ჩვენებურები**“ (დადგმა გ. მაცხოსაშვილისა) და კომპოზიცია „**არდაბურნება არ შეიძლება**“ (დადგმა ნ. დეიტერაშვილისა).

ბელორუსი დრამატურგის ს. მაკაიონოკის „**ტრიბუნალი**“ შეარჩია მახარაძის თეატრმა (რეჟისორი ვ. ჩიგოგიძე). სპექტაკლმა ყურადღება მიიპყრო ფსიქოლოგიური სიღრმით, სახასიათო სახეების ოსტატური დამუშავებით.

ზუგდიდის შ. დადიანის სახელობის თეატრმა ა. გეგაძიანის დადგმით წარმატებით განახორციელა ვ. ეფოვის „**ბულბულების ღამე**“.

ქუთაისის ლ. მესხიშვილის სახელობის დრამატული თეატრი თბილისელ მაყურებელს- წარმოუდგენს პრემიერას — ო. იოსელიანის პიესისა „**ადამიანი იბადება ერთხელ**“. დადგმა ეკუთვნის თეატრის მთავარ რეჟისორს ი. კაკულიას. ამ საიუბილეო თარიღს თეატრმა უფრო ადრე მიუძღვნა ი. კაკულიას კიდევ ერთი დადგმა — ა. გეფაძის „**წმინდანები ჯოჯოხეთში.**“

ასევე ორ დადგმას მიუძღვნის დიდ სამამულო ომში გამარჯვების 40 წლისთავს რუსთაველის სახელმწიფო დრამატული თეატრი. ამ დღეებში გაიმართება პრემიერა ს. სულაკაურის ნაწარმოების მიხედვით შექმნილი სპექტაკლისა „**ტალღები ნაპირისაკენ მისწრაფიან**“ (რეჟისორი დ. კობახიძე), ხოლო მოგვიანებით „**ურეკს**“ დადგამს თვით ავტორი ბ. ბესტავაშვილი.

ა. გეფაძის ახალ პიესაზე „**მე ქანდაკებად ვიქცევი**“ მუშაობს ცხინვალის კ. ხეთაგუროვის სახელობის თეატრის ქართული დასი, ხოლო ოსურმა დასმა უკვე წარუდგინა მაყურებელს ვ. გაგლოევის „**თქმულება დედაზე**“.

მონრაფ მაყურებელთა ქართულმა თეატრმა მოამზადა მ. ჯაფარიძის „**ჩვენებურები**“, რომლის დადგმა ეკუთვნის თეატრის მთავარ რეჟისორს შ. გაწერელიას.

გორის ს. ერისთავის სახელობის თეატრი მიუბრუნდა თავის სცენაზე უკვე გაზორციელებულ ბ. ბერძაძის პიესას „**მზე ნეიტრალის ტყეში**“, რომელსაც დადგამს რეჟისორი ვ. ფაჩულია.

დღეს, 20 აპრილს მარჯანიშვილის სახელობის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის შენობაში საზეიმოდ გაიხსნება დიდ სამამულო ომში გამარჯვების 40 წლისთავისადმი მიძღვნილი სპექტაკლების რესპუბლიკური დეკადა მარჯანიშვილელთა სპექტაკლით „**ადამიანი იბადება ერთხელ**“.

ვ. ქიგუა.

პირველი აფხაზური ტელეფილმი

სოხუმი. (საკ. კორ.). აფხაზეთის ტელესტუდიაში უჩვენეს პირველი აფხაზური სატელევიზიო ფილმი „ეცაზო ცის ქვეშ“, რომელიც შექმნილია დ. გულიას ამავე სახელწოდების ნაწარმოების მიხედვით. იგი მოგვითხრობს აფხაზ ყმაწვილის ელქანის სვედან ბედს, რომელიც ბატონისაგან მოტყუებული შორეულ ციმბირში — გადასახლებაში ამთავრებს სიცოცხლეს.

სცენარის ავტორია მწერალი ვ. ახუბა, დადგმელი რეჟისორი — გ. მიქვაბია, ოპერატორები — რ. ჭაკაია, ა. დოროშენკო, ვიდეოჩანაწერების ინჟინრები — თ. ბუჩუბერია, დ. კორძაია.

ფილმში მონაწილეობენ ს. ჭანბას სახელობის აფხაზური სახელმწიფო დრამატული თეატრის მსახიობები — საქართველოს სსრ დამსახურებული არტისტი და აფხაზეთის ასსრ სახალხო არტისტი ო. ლაგვილავა, საქართველოს სსრ და აფხაზეთის ასსრ დამსახურებული არტისტი ა. ერმოლოვი, საქართველოს სსრ და აფხაზეთის ასსრ სახალხო არტისტები ა. აგრბა და ს. ადუბა, აფხაზეთის ასსრ დამსახურებული არტისტი ზ. ჭანბა.

ფილმის ჩვენების შემდეგ გამოვიდნენ აფხაზეთის ასსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე ვ. ცუგბა, აფხაზეთის ასსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ტელევიზიისა და რადიომაუწყებლობის სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარე შ. ფილია, მწერლები ნ. კვიწინია, ვ. ბებია, გ. გუბლია და სხვები.

ფილმის გადამღებ კოლექტივს გულთბილი სიტყვით მიმართა დ. გულიას ქალაქშიმა ტატიანა გულიამ.

ყაბანი

სატურნირო ორბიტა

ბოკეი. პრაღაში გრძელდება შაიბიან ჰოკეიმი მსოფლიოს და ევროპის ჩემპიონატებმ. ასპარეზობის მეორე ტურის მატჩები ასეთი შედეგებით აღინიშნა: სსრ კავშირი-ფინეთი — 5:1, კანადა-გფრ — 5:0, შვეიცია-აშშ — 3:4, ჩეხოსლოვაკია-გდრ — 6:1. ფრტურის შემდეგ სსრ კავშირის, კანადისა და ჩეხოსლოვაკიის გუნდებს 4-4 ქულა აქვთ, შვეიცისა და აშშ-ს კოლექტივებს — 2-2, გფრ-ის, ფინეთისა და გდრ-ის ჰოკეისტებს ჯერ-ჯერობით ქულები არ მოუმოკიათ.

ფეხბურთი. გაიმართა მსოფლიო ჩემპიონატის მორიგი კალენდარული მატჩები შესარჩევ ჯგუფებში. გთავაზობთ შედეგებს: **აზიის ზონა. პირველი ჯგუფი.** „ა“ **ქვეჯგუფი.** საოლის არაბეთი-არაბთა გაერთიანებული საემიროები — 0:0; „ბ“ **ქვეჯგუფი.** კატარი-იორდანია — 2:0, **მეორე ჯგუფი.** „ა“ **ქვეჯგუფი.** კუვეიტი-იემენის არაბთა რესპუბლიკა — 5:0, კუვეიტი-სირია — 0:0; „ბ“ **ქვეჯგუფი.** ბაბრეინ-იემენის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკა — 14:1 და 0:0. ბაბრეინელები აზიის ზონის მომდევნო ეტაპში ითამაშებენ; **მესამე ჯგუფი.** „ბ“ **ქვეჯგუფი.** ინდოეთი-ტაილანდი — 1:1, ინდოეთი-ბანგლადეში — 2:1. ამ ჯგუფდან მომდევნო ეტაპში ითამაშებენ ინდონეზიელები; **მეოთხე ჯგუფი.** „ა“ **ქვეჯგუფი.** ბრუნეი-მაკაო — 1:2. აქ 7 ქულით (8-დან) ლიდერობენ ჩინელები; **ჩრდილოეთისა და ცენტრალური ამერიკის, ბერეთვე კარიბის ზღვის აუზის ქვეყნების კონტინენტური ზონა.** ეს ზონა დაყოფილია სამ ჯგუფად. ერთ-ერთში გამარჯვებულია უკვე ბაბოდოსი. ესაა ჰონდურასის ნაკრები. ჯგუფში, სადაც ასპარეზობენ კანადა, გვატემალა და ჰაიტი, ერთი მატჩი გაიმართა: კანადა-ჰაიტი — 2:0.

თანამედროვე ხუთი დ ი. ერეკანში დამთავრდა ტრადიციული საერთაშორისო შეჯიბრება სომხეთის სსრ მინისტრთა საბჭოს პრიზზე. პირად ჩათვლაში სამი ვეფ საპრიზო ადგილი წილად ხვდათ სსრ კავშირის პირველი ნაკრების წევრებს. ეი ისინია: ა. ავდეევი — 5614 ქულა, ნ. კოროლოვი — 5533 და ვ. ლირეენკო — 5424. გუნდური გამარჯვებაც პირველი ნაკრების წევრებმა მოიპოვეს.

საორტული ტანვარჯიში. ალმა-ათაში მიმდინარე საკავშირო ჩემპიონატზე სავალდებულო პროგრამის შესრულების შემდეგ ქალთა შორის დაწინაურებულ კიეველი ოქსანა ომელიანჩიკი (38,45 ქულა), ტაშკენტელი ირინე ბაროკასოვა (38,00) და როსტოველი ნატალია იურჩენკო (37,85).

რედაქტორი

გ. ბედნიერიშვილი.

დიდი სამამულო ომის ფოტომატიანე

ერთმა ნაცისტმა გენერალმა დაწერა წინი, რომელსაც „ყურადღება, ტანკები!“ უწოდა, ეს პრეტენზიული სათაური, ალბათ, იმდროინდელია, როცა „ვერმახტმა“ შეიარაღების განახლება დაიწყო და ძირითადი აქცენტი სატანკო ნაწილებზე გადაიტანა. ამბობენ, გერმანული ფოლადისა და არიული ხასიათის გამო „ვეფხვი“ თვით ფიურერმა უწოდო გერმანიის არმიის იმედს, ყველაზე სწრაფმავალ და გამძლე ტანკს.

1941 წლის 7 ნოემბერია. წითელი მოედანი, ტრადიციული სამხედრო პარადი... მოსკოვის დამცველთა სატარტო ადგილი. გავა კიდევ ცოტა ხანი და ეს ტანკები ციხლის ხაზზე გაიჭრება. წინ ბევრი საბრძოლო თავგადასავალია. სწორედ ამ ტანკებმა ბევრი დაიფრინეს „ვეფხვები“, სწორედ ამ ტანკებმა დაასმარეს მათი „უძლეველობის“ მითი.

სამამულო ომის არქივიდან ამოიღეთ ამ ფოტოს მხოლოდ ორი სიტყვა აწერია: „ნაიაშვილის ქვეგანაყოფი“, ამ მებრძოლის სახეზე კი ომის მთელი ჯაპანწყვეტა აღწერილი, მთელი წიგნი დაიწერება. იქნებ იღის კიდევ ვინმემ ამ კაციის ვინაობა და თავგადასავალი? ან ამ მრძოლის მონაწილეა ვინმე? ახლა სულ სხვა ფასი აქვს ამ ფოტომასალებს.

ჩვენი საქმე სამართლიანი იყო, ჩვენ გავიმარჯვებთ!

რესპუბლიკის რაიონებსა და ქალაქებში

სამხრეთ ოსეთის ეკონომიკისა და კულტურის შემდგომი აღმავლობის თაობაზე საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის და რესპუბლიკის მთავრობის დადგენილებათა ხორცშესასხმელად ჯავის რაიონში ფართოდ გაიშალა აღმშენებლობითი მუშაობა. ახლო მომავალში ლიახვის, ფაწის, ჯეკრის და ყვირილის თავლურმაცალი ხეობები გადაიქცევა შრომელთა გაჯანსაღების, დასვენების შესანიშნავ მხარედ. შემოშავებულია მათი განაშენიანების კომპლექსური გეგმა, წარმატებით მიმდინარეობს მშენებლობანი.

ბინები — მალარიელებს

განსაკუთრებით განვითარდა რაიონში ბინათმშენებლობა, თუ 1981 წელს ათეულობელი იყო მოოლდ 6 მილიონ 768 ათასი მანეთის კაპიტალდაბანდებანი, 1984 წელს ამ მაჩვენებელმა 15 მილიონ 615 ათას მანეთს ზეაღწია. სახეს იცვლის მაღაროელთა დაბა კვაისი. უკვე ნათლად გამოიხატება ქალაქის ტიპის დასახლების კონტურები. შარშან აშენდა და საექსპლოატაციოდ გადაეცა შვიდი ხუთსართულიანი სახლი. 410 მაღაროელის ოჯახი დაკმაყოფილდა კეთილმოწყობილ ბინით. ბინათმშენებლობის ტემპი კვლავ სწრაფია. ახლა შენდება და წელს კვაისელები მიიღებენ 88 ბინას. ამავე დროს საგანგებო ყურადღება ექცევა დაბის კეთილმოწყობას. ეს ბინები ადგილობრივ ბანკებმა ადგეს ბინათმშენებლებს. ეს ბინები ადგილობრივ ბანკებმა ადგეს ბინათმშენებლებს.

ჯავა

ბუნებრივი გაზი, სანატორიუმი, სასტუმრო

წარმატებით მიმდინარეობს ბუნებრივი გაზსადენის — ცხინვალ-ჯავა-კვაისის მშენებლობა. წელს ჯაველები მიიღებენ ბუნებრივ გაზს.

რაიონულ ცენტრში მიმდინარეობს ახალი სასტუმროს მშენებლობა.

კურორტ „ძაუს“ არსებული სანატორიუმი ვეღარ აკმაყოფილებს გაზრდილ მოთხოვნებს. განზრახულია იგი გადაკეთდეს მშრომელთა გაჯანსაღების მძლავრ კერად